

Załącznik
do Uchwały Nr ...
Rady Miejskiej w Dziwnowie
z dnia ...

SPIS TREŚCI

I. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA	6
Warunki życia	6
Dane demograficzne	7
Mieszkalnictwo	8
Opieka zdrowotna	9
Oświata i Kultura	10
Zespół Obsługi Oświaty i Kultury w Dziwnowie – Centrum Usług Wspólnych (ZOOiK)	11
Przedszkole Publiczne „Promyk Słońca” w Dziwnowie	12
Szkoła Podstawowa im. 5-go Kołobrzeskiego Pułku Piechoty w Dziwnowie	12
Świetlice środowiskowe	13
Biblioteka Publiczna im. Elżbiety Zakrzewskiej w Dziwnowie	14
Miejski Ośrodek Sportu i Kultury w Dziwnowie	14
Organizacje pozarządowe oraz podmioty ekonomii społecznej	15
Bezpieczeństwo publiczne	17
Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej	20
Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej	21
Świadczenia i wsparcie dla osób z niepełnosprawnością, starszych oraz rodzin – opieka, świadczenia finansowe i programy pomocowe	22
Działania dla seniorów	24
Wspieranie rodzin i pieczy zastępczej	25
Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej	26
Ubóstwo	28
Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność	29
Bezrobocie	31
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	32
Uzależnienia	35
Bezdomność	37
Przemoc domowa	38
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym potrzeba ochrony wielodzietności	41
Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych – 2025	422
Wnioski i podsumowanie z przeprowadzonych badań	422
Badanie dorosłych mieszkańców	422
Pracownicy instytucjonalni	477
Badania wśród uczniów	488
Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	511
II. CZĘŚĆ ANALITYCZNA	533
Analiza SWOT	533
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	59
Wizja i misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	59
Monitoring i ewaluacja w procesie wdrażania Strategii	677
Źródła finansowania	69

Wstęp

Politykę społeczną zazwyczaj definiuje się jako „działalność państwa, podmiotów samorządowych i pozarządowych organizacji zmierzającą do kształtowania odpowiednich warunków pracy i bytu, pożądanych struktur społecznych oraz stosunków społeczno-kulturowych, w których przy aktywności ludzi będzie możliwe zaspokojenie potrzeb społeczeństwa na poziomie możliwym w danym okresie”¹. Definicja ta wskazuje na główny cel polityki społecznej państwa- utrzymywanie rozwoju społecznego i gospodarczego.

Podstawowym dokumentem planistycznym w sferze polityki społecznej na poziomie lokalnym Gminy Dziwnów jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych. Strategie rozwiązywania problemów społecznych, zgodnie z art. 17 ustawy o pomocy społecznej, mają dotyczyć programów pomocy społecznej, profilaktyki, a także rozwiązywania problemów zdiagnozowanych w danej społeczności. Celem strategii jest integracja osób, rodzin przejawiających problemy, a także dążenie do zmiany negatywnych sytuacji występujących w społeczeństwie².

Artykuł 16b wyżej wymienionej Ustawy określa kluczowe elementy, które powinna zawierać strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Dokument ten powinien składać się w szczególności z:

1. diagnozy sytuacji społecznej, w tym określenia zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
2. prognozy zmian w zakresie objętym strategią,
3. określenia:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźników realizacji działań.

¹ K. Loranty, *Bezpieczeństwo społeczne Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2004, s. 98.

² Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (dalej: Ustawa o pomocy społecznej), art. 17.

Niniejszy dokument składa się z trzech zasadniczych, podstawowych części:

- a) diagnostycznej,
- b) analitycznej,
- c) programowej.

Część diagnostyczna dokumentu zawiera informacje o jednostce oraz diagnozę konkretnych problemów społecznych z przywołaniem danych empirycznych. Część analityczna porządkuje informacje, które udało się zgromadzić na etapie diagnozy. Część programowa obejmuje opracowanie założeń, które przekładają się na wizję, a następnie misję oraz cele strategiczne i operacyjne, które stanowią podstawę do opracowania konkretnych działań lub zadań, czyli sprecyzowanych przedsięwzięć, zaplanowanych do realizacji³.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dziwnów na lata 2026-2031 jest zgodna z dokumentami strategicznymi z zakresu polityki społecznej opracowanymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym. Wśród dokumentów, których założenia wpływają na kierunki działań w obszarze polityki społecznej, należy wymienić przede wszystkim:

- 1) Strategia Demograficzna 2040;
- 2) Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- 3) Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030;
- 4) Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030;
- 5) Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030;
- 6) Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna na lata 2021-2035;
- 7) Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030;
- 8) Krajowy Plan Odbudowy;
- 9) Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. BEZPIECZEŃSTWO – UCZESTNICTWO – SOLIDARNOŚĆ.

Wśród ustaw, które zostały uwzględnione w strategii rozwiązywania problemów społecznych jako podstawy prawne, należy wymienić przede wszystkim:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) ustawa o samorządzie gminnym,
- 3) ustawa o samorządzie powiatowym,

³ *Strategie Rozwiązywania Problemów Społecznych. Podręcznik metodyczny. Część praktyczna*, Lublin 2021, s. 15- 16.

- 4) ustawa o pomocy społecznej,
- 5) ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- 6) ustawa o świadczeniach rodzinnych,
- 7) ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 8) ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- 9) ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 10) ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 11) ustawa o zatrudnieniu socjalnym,
- 12) ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- 13) ustawa o rynku pracy i służbach zatrudnienia,
- 14) ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- 15) ustawa o ekonomii społecznej,
- 16) ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- 17) ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- 18) ustawa Prawo oświatowe.

Celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest zdiagnozowanie problemów społecznych występujących na obszarze Gminy, a także wskazanie sposobów rozwiązania bądź ograniczenia ich wpływu na jakość życia mieszkańców.

I. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Warunki życia

Jedną z fundamentalnych potrzeb społecznych, wpływających bezpośrednio na jakość życia i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, jest potrzeba posiadania mieszkania. Kwestia dostępności mieszkaniowej – rozumianej zarówno jako fizyczna dostępność lokali, jak i ich przystępność cenowa – nabiera szczególnego znaczenia w przypadku grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, takich jak osoby starsze, samotne, z niepełnosprawnościami, a także młode rodziny czy osoby o niskich dochodach.

W tym obszarze niezwykle istotną rolę pełni **samorząd lokalny**, który poprzez odpowiedzialnie prowadzoną politykę mieszkaniową może aktywnie przeciwdziałać marginalizacji społecznej, wspierać rozwój wspólnoty lokalnej i zwiększać atrakcyjność Gminy jako miejsca do życia. Kluczowe działania samorządu obejmują m.in. rozwój budownictwa komunalnego i socjalnego, tworzenie zasobów mieszkań treningowych czy wspomaganych, a także współpracę z organizacjami społecznymi i podmiotami rynku nieruchomości.

Sytuacja demograficzna – w tym zmieniająca się struktura wieku, migracje czy liczba gospodarstw domowych – stanowi istotne uwarunkowanie dla planowania lokalnej polityki mieszkaniowej. Wymusza konieczność dostosowania oferty mieszkaniowej do realnych potrzeb mieszkańców, takich jak np. dostępność mieszkań dla seniorów, osób samotnych czy rodzin wielodzietnych. Odpowiedzialna polityka w tym zakresie przekłada się nie tylko na warunki bytowe, ale też na spójność społeczną i przeciwdziałanie zjawiskom takim jak bezdomność czy depopulacja.

Równie istotnym filarem polityki społecznej jest system opieki zdrowotnej, którego celem jest zapewnienie każdemu obywatelowi dostępu do niezbędnych świadczeń medycznych, niezależnie od jego statusu materialnego. W Polsce system ten opiera się na **modelu ubezpieczeniowym**, co oznacza, że osoby objęte ubezpieczeniem zdrowotnym mają zagwarantowane prawo do ochrony zdrowia i korzystania z usług medycznych finansowanych ze środków publicznych.

System ten tworzą różnorodne **instytucje i podmioty lecznicze**, w tym placówki podstawowej opieki zdrowotnej, specjalistyczne przychodnie, szpitale, a także personel medyczny – lekarze, pielęgniarki, ratownicy i terapeuci – którzy wspólnie zapewniają kompleksową opiekę zdrowotną. Ramy prawne tego systemu wyznaczają m.in.:

- a) **ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,**

- b) **ustawa o działalności leczniczej** (zastępująca dawną ustawę o zakładach opieki zdrowotnej).

Dane demograficzne

Liczba mieszkańców Gminy Dziwnów w 2022 roku wynosiła 3531 osób, w tym 1828 kobiet i 1703 mężczyzn, w 2023 roku zmalała do 3487 osób (1806 kobiet i 1681 mężczyzn), a w 2024 roku spadła do 3445 osób, w tym 1786 kobiet i 1659 mężczyzn.

Spadek liczby ludności wpisuje się w obserwowany od kilku lat trend depopulacji, który wynika zarówno z migracji – szczególnie osób młodych do większych ośrodków miejskich i za granicę – jak i z naturalnych zmian demograficznych. W Gminie zauważalny jest proces starzenia się społeczeństwa, przejawiający się zmniejszaniem liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz stopniowym wzrostem udziału osób starszych. Zjawisko to wpływa na lokalny rynek pracy, zapotrzebowanie na usługi medyczne i opiekuńcze oraz obciążenie systemu wsparcia społecznego, tworząc dodatkowe wyzwania dla samorządu w zakresie planowania i realizacji polityki społecznej.

Liczba mieszkańców Gminy Dziwnów	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ogółem:	3531	3487	3445
w tym kobiet:	1828	1806	1786
w tym mężczyzn:	1703	1681	1659

Źródło: USC 2025 Dziwnów

Na dzień 31 grudnia 2024 roku, Gmina Dziwnów liczyła łącznie 455 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym (do 18. roku życia), z czego 215 to kobiety, a 240 to mężczyźni. W wieku produkcyjnym (od 18. do 64. roku życia) było 1867 mieszkańców, w tym 939 kobiet i 928 mężczyzn. W Gminie Dziwnów odnotowano 1123 osób w wieku poprodukcyjnym, w tym 632 kobiety i 491 mężczyzn. Widać, że największą grupą wiekową w Gminie są osoby w wieku produkcyjnym.

Liczba mieszkańców Gminy Dziwnów (31.12.2024 r.)	w wieku przedprodukcyjnym	w wieku produkcyjnym	w wieku poprodukcyjnym
Ogółem:	455	1867	1123
w tym kobiet:	215	939	632
w tym mężczyzn:	240	928	491

Źródło: USC 2025 Dziwnów

W Gminie Dziwnów w 2022 roku odnotowano 21 zawartych małżeństw i 18 orzeczonych rozwodów. W 2023 roku odnotowano 31 małżeństw i 13 rozwodów, natomiast w roku 2024 odnotowano 17 małżeństw i 3 rozwody.

Liczba małżeństw/ rozwodów/separacji na terenie Gminy Dziwnów w latach 2022- 2024	Liczba zawartych małżeństw	Liczba orzeczonych rozwodów	Liczba orzeczonych separacji
2022	21	18	0
2023	31	13	0
2024	17	3	0

W Gminie Dziwnów w 2022 roku odnotowano 25 urodzeń żywych, w tym 15 chłopców i 10 dziewczynek, natomiast w 2023 roku urodziło się 14 dzieci, w tym 7 chłopców i 7 dziewczynek. W 2024 roku liczba urodzeń wyniosła 12, z czego 9 to chłopcy i 3 to dziewczynki.

Liczba urodzeń żywych w Gminie Dziwnów	2022 r.	2023 r.	2024 r.
w tym chłopcy:	15	7	9
w tym dziewczynki:	10	7	3

Źródło: USC 2025 Dziwnów

W Gminie Dziwnów w 2022 roku odnotowano 54 zgony. W 2023 roku liczba zgonów wyniosła 40, natomiast w 2024 roku zmarły 54 osoby.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba zgonów w Gminie Dziwnów	54	40	47

Źródło: USC 2025 Dziwnów

Mieszkalnictwo

W latach 2021–2024 liczba mieszkań w zasobie gminy utrzymywała się na zbliżonym poziomie, wahając się między 92 a 96 lokali, z czego około połowę stanowiły mieszkania socjalne. Najwięcej nowych wniosków o przydział lokalu złożono w 2024 roku, kiedy wpłynęły 14 zgłoszenia, podczas gdy w poprzednich latach liczba ta była zdecydowanie niższa. Wnioski od rodzin z dziećmi stanowiły od 2 do 8 zgłoszeń rocznie, co pokazuje zmienną, ale istotną skalę potrzeb mieszkaniowych wśród rodzin. Dane wskazują, że mimo niewielkich zmian w wielkości zasobu mieszkaniowego, zapotrzebowanie na lokale — szczególnie w 2024 roku — wyraźnie wzrosło.

Wyszczególnienie	2021	2022	2023	2024
Liczba mieszkań w zasobie gminy	96	93	92	93
Liczba mieszkań socjalnych (lokalii)	50	50	49	49
Liczba nowych wniosków złożonych na mieszkanie	10	7	5	14
w tym wnioski od rodzin z dziećmi	8	3	2	7

Opieka zdrowotna

Opieka zdrowotna stanowi jeden z fundamentów funkcjonowania każdej społeczności lokalnej – jej dostępność, jakość i różnorodność bezpośrednio wpływają na jakość życia mieszkańców. Dobrze zorganizowany system zdrowotny umożliwia nie tylko leczenie chorób, ale także ich skuteczną profilaktykę, wspieranie zdrowego stylu życia oraz wczesne wykrywanie zagrożeń zdrowotnych. Istotne jest zapewnienie równych szans dostępu do usług medycznych dla wszystkich grup wiekowych i społecznych.

W latach 2022–2024 na terenie gminy Dziwnów usługi podstawowej opieki zdrowotnej były nieprzerwanie świadczone w budynku gminnym przy ul. J. Słowackiego 19, z zachowaniem dostępu do stomatologa i poradni ginekologicznej w ramach kontraktów NFZ. W 2022 roku POZ prowadził NZOZ Partnermed, a pacjenci mieli możliwość korzystania z konsultacji neurologa, laryngologa oraz kardiologa, finansowanych z budżetu gminy, a także z dyżurów pielęgniarskich w dniach wolnych od pracy. W kolejnych latach, 2023 i 2024, obsługę POZ przejął NZOZ SEDINAMED s.c., a gmina kontynuowała finansowanie dyżurów specjalistycznych, choć ich zakres zmieniał się – w 2023 roku zapewniano konsultacje neurologa, natomiast w 2024 roku dostępni byli neurolog i diabetolog. W każdym z omawianych lat funkcjonował także sezonowy punkt pogotowia ratunkowego, istotny szczególnie w okresie zwiększonej liczby turystów.

W 2022 roku koszty utrzymania pomieszczeń zajmowanych przez pogotowie pokrywała firma PARTNERMED, natomiast gmina finansowała wyżywienie dwóch ratowników.

W latach 2023–2024 wszystkie koszty, zarówno utrzymania pomieszczeń, jak i wyżywienia ratowników, przejęła Gmina Dziwnów. We wszystkich analizowanych latach utrzymywano dyżury pielęgniarskie dostępne w dni wolne od pracy, z wyłączeniem świąt Bożego Narodzenia i Wielkanocy. Zmiany w obsłudze medycznej odzwierciedlają dostosowanie

oferty zdrowotnej do potrzeb mieszkańców przy jednoczesnym utrzymaniu kluczowych usług.

Oświata i Kultura

Placówki oświatowe i kulturalne funkcjonujące na terenie Gminy pełnią niezwykle istotną rolę w życiu lokalnej społeczności, będąc nie tylko przestrzenią nauki i rozwoju, ale także miejscem budowania więzi międzyludzkich, integracji międzypokoleniowej oraz kultywowania tradycji. Ich obecność i działalność wpływają pozytywnie na różne grupy mieszkańców – od najmłodszych po seniorów – przyczyniając się do tworzenia zrównoważonego i spójnego społeczeństwa.

W przypadku dzieci i młodzieży placówki oświatowe oferują przede wszystkim dostęp do wysokiej jakości edukacji, która stanowi fundament przyszłych sukcesów zawodowych i osobistych. To tutaj młodzi mieszkańcy zdobywają wiedzę, rozwijają umiejętności i uczą się funkcjonowania w społeczeństwie. Równie ważne są jednak działania wykraczające poza tradycyjny program nauczania – zajęcia pozalekcyjne, koła zainteresowań, warsztaty tematyczne czy konkursy, które umożliwiają uczniom rozwijanie pasji, odkrywanie talentów i kształtowanie tożsamości. Dzięki temu szkoły stają się nie tylko miejscem obowiązku, ale także przestrzenią samorealizacji, budowania relacji i rozwijania kompetencji społecznych.

Placówki kulturalne, takie jak dom kultury, biblioteki czy świetlice środowiskowe, odgrywają równie ważną rolę w codziennym życiu mieszkańców. Są one otwarte na lokalną społeczność i oferują bogaty program wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych i integracyjnych. Dorośli i seniorzy mogą uczestniczyć w spotkaniach tematycznych, wykładach, warsztatach rękodzielniczych, zajęciach ruchowych czy kursach rozwoju osobistego. Tego typu aktywności nie tylko wzbogacają wiedzę i umiejętności, ale również sprzyjają przeciwdziałaniu samotności i wykluczeniu społecznemu, wspierają aktywne starzenie się i umożliwiają rozwijanie nowych pasji oraz zainteresowań. Dla wielu osób starszych to również okazja do podzielenia się doświadczeniem i mądrością życiową z młodszymi pokoleniami, co dodatkowo umacnia więzi międzyludzkie.

Warto również podkreślić, że placówki oświatowe i kulturalne coraz częściej dostosowują swoją ofertę oraz infrastrukturę do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Dzięki odpowiednim udogodnieniom architektonicznym, technicznym oraz programowym, osoby z różnymi ograniczeniami mają możliwość pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym. Tego typu inkluzywność jest niezwykle ważna – nie tylko z perspektywy

sprawiedliwości społecznej, ale również jako wyraz troski o wspólnotę, w której każdy ma swoje miejsce.

Instytucje te pełnią również ważną funkcję w zakresie budowania lokalnej tożsamości i pielęgnowania tradycji. Organizacja wydarzeń okolicznościowych, świąt, festynów czy wystaw tematycznych pozwala mieszkańcom uczestniczyć w kulturze regionu, poznawać lokalne dziedzictwo i przekazywać je kolejnym pokoleniom. W ten sposób placówki oświatowe i kulturalne stają się naturalnym łącznikiem między przeszłością a przyszłością – promując jednocześnie wartości wspólnotowe i nowoczesne podejście do rozwoju społecznego.

Rola placówek oświatowych i kulturalnych w Gminie ma charakter wielowymiarowy. Wspierają one nie tylko proces edukacyjny i rozwój osobisty, ale również odgrywają kluczową rolę w integracji społecznej, budowaniu relacji międzyludzkich oraz wzmacnianiu tożsamości lokalnej. Dzięki nim Gmina może funkcjonować jako społeczność otwarta, aktywna i solidarna, w której każdy mieszkaniec – niezależnie od wieku, sprawności czy sytuacji życiowej – może znaleźć przestrzeń dla siebie, rozwijać swoje możliwości i współtworzyć życie publiczne.

W latach 2022–2024 Szkoła Podstawowa realizowała szereg działań wspierających uczniów i ich rozwój. Do kluczowych zadań należało dożywianie dzieci, zapewniające codzienne posiłki dla uczniów, w tym dzieci z rodzin uchodźczych. Szkoła przyznawała także pomoc materialną w formie stypendiów za osiągnięcia naukowe, artystyczne i sportowe, wspierając motywację do rozwoju i nauki. Oprócz tego, uczniowie korzystali ze stypendiów socjalnych, które pomagały w pokrywaniu kosztów związanych z edukacją. Istotnym zadaniem było organizowanie dowozów uczniów do szkoły, zarówno z gminy Dziwnów, jak i z Wrzosowa, co zapewniało dzieciom możliwość regularnego uczestnictwa w zajęciach. Szkoła współpracowała z przewoźnikami, takimi jak PKS Kamień Pomorski i Emilbus, w celu zapewnienia bezpiecznego transportu uczniów. Działania te obejmowały także stałe monitorowanie liczby dzieci korzystających ze stołówki i dowozów oraz dostosowywanie wsparcia do aktualnych potrzeb. W efekcie szkoła nie tylko zapewniała podstawowe wsparcie materialne, lecz także wspierała rozwój edukacyjny, społeczny i emocjonalny uczniów.

Zespół Obsługi Oświaty i Kultury w Dziwnowie – Centrum Usług Wspólnych (ZOOiK)

Zespół Obsługi Oświaty i Kultury w Dziwnowie – Centrum Usług Wspólnych (ZOOiK) pełni kluczową rolę w zapewnianiu sprawnego funkcjonowania jednostek

organizacyjnych Gminy Dziwnów. Jako centrum usług wspólnych odpowiada za kompleksową obsługę finansowo-księgową, administracyjną oraz organizacyjną szkoły, przedszkola, MOSiK-u, Zarządu Portu oraz świetlic środowiskowych. Jednostka dba o prawidłowe prowadzenie rachunkowości, obsługę finansową i kadrowo-płacową, a także realizuje szereg zadań administracyjnych, takich jak organizacja dowozów uczniów, nadzór nad obowiązkiem szkolnym czy przygotowanie dokumentacji remontowej i inwestycyjnej.

ZOOiK prowadzi również postępowania ofertowe i przetargowe zgodnie z Prawem zamówień publicznych, czuwa nad archiwizacją dokumentów oraz koordynuje pracę pracowników obsługi w poszczególnych jednostkach. Współpracuje z dyrektorami przy realizacji programów rządowych, rozliczaniu dotacji oraz udzielaniu stypendiów szkolnych. Ważną częścią jego działalności jest także opracowanie i wdrażanie programów profilaktyczno-wychowawczych w świetlicach środowiskowych, odpowiadających potrzebom lokalnych rodzin.

Ponadto ZOOiK realizuje zadania edukacyjne gminy jako organ prowadzący placówki oświatowe oraz nadzoruje działalność niepublicznych jednostek oświatowych. Prowadzi sprawy związane z finansowaniem zadań oświatowych dla podmiotów spoza systemu gminnego, współpracując z innymi samorządami. Zajmuje się również promocją zdrowia, edukacją zdrowotną, ubezpieczeniami zdrowotnymi oraz zapewnia mieszkańcom dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych z budżetu gminy. Dzięki tak szerokiemu zakresowi zadań ZOOiK stanowi istotne zaplecze organizacyjne i administracyjne dla wielu instytucji funkcjonujących w Gminie Dziwnów.

Przedszkole Publiczne „Promyk Słońca” w Dziwnowie

Przedszkole Publiczne „Promyk Słońca” w Dziwnowie zapewnia dzieciom opiekę, wychowanie i edukację w atmosferze bezpieczeństwa, akceptacji i życzliwości. Placówka dba o higieniczne oraz przyjazne warunki pobytu, prowadząc zajęcia zgodnie z zasadami psychologii rozwojowej i potrzebami najmłodszych. Nauczyciele dostosowują metody pracy do indywidualnych możliwości dzieci, organizują pomoc psychologiczno-pedagogiczną oraz wspierają podopiecznych będących w trudnej sytuacji życiowej. Ważnym elementem pracy przedszkola jest ścisła współpraca z rodzicami oraz organizowanie opieki i edukacji dla dzieci z niepełnosprawnościami zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Szkoła Podstawowa im. 5-go Kołobrzieskiego Pułku Piechoty w Dziwnowie

Szkoła Podstawowa im. 5-go Kołobrzieskiego Pułku Piechoty w Dziwnowie realizuje zadania wynikające z przepisów prawa oświatowego oraz programu wychowawczo-

profilaktycznego. Placówka zapewnia uczniom warunki sprzyjające harmonijnemu rozwojowi, dba o ich bezpieczeństwo i wspiera promocję zdrowia. Działania szkoły ukierunkowane są na rozwijanie kompetencji, talentów i zainteresowań uczniów przy jednoczesnym tworzeniu środowiska sprzyjającego ich dobrostanowi i wszechstronnemu rozwojowi.

Świetlice środowiskowe

W latach 2022–2024 na terenie Gminy Dziwnów funkcjonowały świetlice środowiskowe, które zapewniały wsparcie dzieciom w czasie wolnym, gdy rodzice nie mogli się nimi zająć. Placówki prowadziły różnorodne zajęcia dydaktyczne, sportowe, rekreacyjne oraz pomagały w odrabianiu lekcji, organizowały wypoczynek letni i zimowy oraz zapewniały dożywianie. Świetlice współpracowały ze szkołami, Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz innymi instytucjami zajmującymi się pomocą dziecku i rodzinie, wspierając rodzinę w realizacji jej podstawowych funkcji.

W 2022 i 2023 roku funkcjonowało pięć świetlic, natomiast w 2024 roku na bazie świetlicy w Łukęcinie utworzono prowadzoną na podstawie przepisów ustawy o wspieraniu rodziny - Placówkę Wsparcia Dziennego „Świetlica Środowiskowa”. Świetlice były czynne od poniedziałku do piątku w godzinach popołudniowych oraz jedną sobotą w miesiącu, zapewniając dostęp do opieki codziennie dla około 40–50 dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym.

Placówki te pełniły rolę lokalnych centrów wsparcia dziennego, realizując zadania profilaktyczne oraz integrujące dzieci ze środowiskiem lokalnym. Zajęcia organizowane przez świetlice rozwijały zainteresowania dzieci, wspierały ich rozwój emocjonalny i społeczny oraz promowały zdrowy styl życia. Dzięki świetlicom dzieci mogły korzystać z bezpiecznej przestrzeni do nauki, zabawy i rozwoju osobistego w bliskim sąsiedztwie swojego miejsca zamieszkania.

Element / Rok	2022	2023	2024
Liczba świetlic	5	5	4
Lokalizacje	Dziwnów (2), Dziwnówek, Międzywodzie, Łukęcin	Dziwnów (2), Dziwnówek, Międzywodzie, Łukęcin	Dziwnów (2), Dziwnówek, Międzywodzie, Łukęcin
Godziny pracy	Pon.–Pt: 14:00–19:00, sobota: 9:00–14:00	Pon.–Pt: 14:00–19:00, sobota: 9:00–14:00	Pon.–Pt: 14:00–19:00, sobota: 9:00–14:00
Liczba dzieci korzystających codziennie	ok. 50	ok. 50	ok. 40–60

Zakres działań	Zajęcia dydaktyczne, sportowe, rekreacyjne, odrabianie lekcji, dożywianie, wypoczynek letni i zimowy; wsparcie rodzin, współpraca ze szkołą i OPS	Zajęcia dydaktyczne, sportowe, rekreacyjne, odrabianie lekcji, dożywianie, wypoczynek letni i zimowy; wsparcie rodzin, współpraca ze szkołą i OPS	Zajęcia dydaktyczne, sportowe, rekreacyjne, odrabianie lekcji, dożywianie, wypoczynek letni i zimowy; wsparcie rodzin, współpraca ze szkołą i OPS
-----------------------	---	---	---

Biblioteka Publiczna im. Elżbiety Zakrzewskiej w Dziwnowie

Biblioteka Publiczna im. Elżbiety Zakrzewskiej w Dziwnowie pełni ważną rolę w życiu kulturalnym i edukacyjnym lokalnej społeczności, oferując dostęp do bogatych zbiorów w formie tradycyjnej i elektronicznej. Jej misją jest nie tylko zaspokajanie potrzeb czytelniczych i informacyjnych mieszkańców, lecz także ochrona dziedzictwa narodowego oraz upowszechnianie dorobku nauki i kultury polskiej i światowej. Biblioteka gromadzi, opracowuje i chroni swoje zbiory, udostępnia je na miejscu oraz poprzez wypożyczenia, prowadząc jednocześnie działalność edukacyjną, informacyjną i popularyzatorską, ze szczególnym uwzględnieniem wiedzy o regionie.

Instytucja aktywnie zachęca mieszkańców do czytania, oferując różnorodne formy pracy z czytelnikiem, w tym zajęcia edukacyjne, spotkania, warsztaty i działania animacyjne. Dzięki współpracy międzybibliotecznej umożliwia korzystanie z zasobów bibliotek w całej Polsce, a także prowadzi działalność dokumentacyjną i badawczą. Biblioteka organizuje obsługę dla osób chorych i niepełnosprawnych, oferując im bezpieczny i przyjazny dostęp do kultury.

W swoim codziennym działaniu placówka przygotowuje kiermasze książkowe, spotkania autorskie, spektakle teatralne, wystawy i galerie, tworząc przestrzeń do obcowania ze sztuką i literaturą. Prowadzi również kursy edukacyjne i językowe, organizuje wycieczki i rajdy krajoznawcze oraz konkursy promujące czytelnictwo. Dzięki licznym inicjatywom kulturalnym biblioteka aktywnie promuje Gminę Dziwnów, podkreślając jej walory przyrodnicze, historyczne i społeczne.

Miejski Ośrodek Sportu i Kultury w Dziwnowie

Miejski Ośrodek Sportu i Kultury realizuje szeroki zakres zadań, których celem jest rozwój sportu, rekreacji, kultury oraz promocji gminy. W obszarze aktywności fizycznej MOSiK popularyzuje rekreację ruchową, rozbudowuje i udostępnia bazę sportową, a także organizuje różnorodne zajęcia, zawody i wydarzenia sportowo-rekreacyjne. Jednocześnie dba o profesjonalne przygotowanie kadry instruktorskiej, kierując ją do prowadzenia zajęć oraz współpracując z lokalnymi klubami, stowarzyszeniami i środowiskami, w tym szczególnie ze szkolnymi klubami sportowymi. W zakresie kultury Ośrodek tworzy warunki sprzyjające

rozwojowi amatorskiego ruchu artystycznego oraz rozbudza potrzeby i zainteresowania kulturalne mieszkańców. Modernizuje i udoskonala bazę materialną, wspiera twórczość profesjonalną oraz współorganizuje wydarzenia promujące Gminę Dziwnów. Prowadzi również działalność merytoryczną w pracowniach zainteresowań, dostosowując ofertę do potrzeb lokalnej społeczności.

W obszarze promocji MOSiK odpowiada za działania związane z promocją turystyczną i gospodarczą, przygotowuje materiały informacyjne i dba o pozytywny wizerunek gminy w mediach. Tworzy i aktualizuje treści na stronie internetowej gminy oraz rozwija współpracę z gminami partnerskimi. Ponadto aktywnie poszukuje środków pozabudżetowych oraz środków od podmiotów lokalnych, wspierających promocję i reklamę Gminy Dziwnów.

Organizacje pozarządowe oraz podmioty ekonomii społecznej

W gminie Dziwnów aktywnie działają organizacje pozarządowe oraz podmioty ekonomii społecznej, które wspierają mieszkańców w różnych obszarach życia społecznego, kulturalnego i zawodowego. Zajmują się m.in. pomocą osobom w trudnej sytuacji życiowej, integracją społeczną, edukacją, wsparciem osób starszych i niepełnosprawnych oraz promocją aktywności lokalnej. Działalność tych podmiotów obejmuje również prowadzenie inicjatyw społecznych, projektów edukacyjnych, warsztatów i szkoleń, które wzmacniają kompetencje uczestników i ułatwiają powrót na rynek pracy.

W 2024 roku Gmina Dziwnów aktywnie wspierała lokalne stowarzyszenia, organizacje społeczne oraz kluby sportowe, powierzając im realizację ważnych zadań na rzecz mieszkańców. Środki przeznaczono zarówno na rozwój sportu, edukacji i kultury, jak i na działania z zakresu bezpieczeństwa, ratownictwa wodnego oraz organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży. Wsparcie to umożliwiło realizację różnorodnych inicjatyw sprzyjających integracji społecznej, aktywności fizycznej oraz budowaniu lokalnej tożsamości. Poniżej przedstawiono zestawienie stowarzyszeń oraz powierzonych im zadań.

W 2024 r. wsparcie otrzymały następujące organizacje:

- **DKS „Jantar” Dziwnów** – prowadzenie działalności sportowej w zakresie piłki nożnej.
- **WOPR Dziwnów** – realizacja zadań z zakresu ratownictwa wodnego.
- **LUKS „Bałtyk” Dziwnów** – działania na rzecz poprawy sprawności fizycznej dzieci i młodzieży oraz rozwijania zainteresowań sportowych i kulturalnych.
- **Stowarzyszenie Pletwonurków „Wydry” Dziwnów** – zadania z zakresu ochrony i ratownictwa ludności.

- **Stowarzyszenie Płetwonurków „Wydry” Dziwnów** – organizacja przedsięwzięcia „Bezpieczne wakacje” dla dzieci pozostających w miejscu zamieszkania.
- **Stowarzyszenie Płetwonurków „Wydry” Dziwnów** – organizacja regat łodzi monotypowych.
- **Stowarzyszenie na Rzecz Kultury i Edukacji w Dziwnowie** – prowadzenie działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku.
- **Stowarzyszenie na Rzecz Kultury i Edukacji w Dziwnowie** – realizacja zadania pn. „Festyn Komandosa”.
- **Klub Sportów Wodnych BALTIC** – prowadzenie klubu żeglarskiego dla dzieci i młodzieży.
- **KGW Łukęcin** – zadanie pn. „Bezpieczne wakacje w Łukęcinie”.

Gmina Dziwnów realizuje szeroką współpracę ze społecznościami lokalnymi, regionalnymi oraz zagranicznymi, angażując instytucje, stowarzyszenia i organizacje działające w sposób formalny i nieformalny. Podejmowane działania mają na celu integrację lokalnej społeczności, wsparcie inicjatyw oddolnych, promocję gminy i regionu oraz zacieśnianie współpracy z miastami partnerskimi. W ramach współpracy lokalnej uczestniczą następujące podmioty:

- Stowarzyszenie „Nasz Dziwnów”
- LUKS „Bałtyk” Dziwnów
- DKS „Jantar” Dziwnów
- Szkoła Podstawowa w Dziwnowie
- Przedszkole „Promyk Słońca” w Dziwnowie
- Stowarzyszenie Płetwonurków „Wydry”
- III oddział Związku Polskich Spadochroniarzy
- Dziwnowski Klub Seniora
- Uniwersytet „Trzeciego Wieku”
- Koło Gospodyń Wiejskich „Fregata”
- Polskie Stowarzyszenie Klasy Optimist
- Polskie Stowarzyszenie Klasy Laser
- Polski Związek Żeglarski
- Polski Komitet Olimpijski
- Jednostka Wojskowa w Dziwnowie

- Zachodniopomorska Regionalna Organizacja Turystyczna
- Gminne Sołectwa: Łukęcin, Dziwnówek, Dziwnów Góry, Dziwnów Dolny, Dziwna, Międzywodzie
- Europejskie Stowarzyszenie Klasy Laser
- Stowarzyszenie Saperów Polskich
- Powiat kamieński

Na terenie Gminy Dziwnów działa również Koło Terenowe Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, które prowadzi działalność statutową w zakresie między innymi: poprawiania warunków socjalno-bytowych emerytów, rencistów i osób niepełnosprawnych, zwiększenia ich udziału w życiu społecznym, integrowania i aktywizowania poprzez organizowanie różnych form życia kulturalnego, artystycznego, sportowego i turystycznego oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

W zakresie współpracy międzynarodowej kontynuowana była współpraca z miastem partnerskim Werneuchen w Niemczech, realizowana głównie poprzez coroczną wymianę młodzieży między szkołami. W roku szkolnym 2023/2024 współpraca ze szkołą „Europaschule” w Werneuchen została wznowiona po przerwie spowodowanej pandemią COVID-19 i nadal jest kontynuowana.

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne obejmuje całokształt działań, środków i instytucji mających na celu ochronę mieszkańców przed zagrożeniami, które mogą zakłócać ich codzienne funkcjonowanie, poczucie stabilności i spokoju. To stan, w którym jednostki oraz wspólnoty lokalne mogą żyć i działać zgodnie z przyjętymi normami prawnymi, społecznymi i obyczajowymi – bez obawy o swoje życie, zdrowie, mienie czy godność.

Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego jest jednym z kluczowych zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego. Obejmuje ono zarówno działania prewencyjne, jak i reagowanie na sytuacje kryzysowe, współpracę z policją, strażą pożarną, strażą miejską, a także wspieranie inicjatyw obywatelskich i lokalnych form samoorganizacji w tym obszarze. Samorządy mogą również podejmować działania w zakresie monitoringu przestrzeni publicznych, poprawy infrastruktury oświetleniowej, rewitalizacji zaniedbanych

obszarów czy tworzenia bezpiecznych przestrzeni rekreacyjnych, które sprzyjają integracji mieszkańców i ograniczają czynniki ryzyka.

Na wzrost poziomu bezpieczeństwa wpływają także działania o charakterze pośrednim, realizowane w ramach innych obszarów polityki lokalnej. Są to m.in. inicjatywy w zakresie edukacji, wychowania i profilaktyki, które kształtują postawy obywatelskie i społeczne już od najmłodszych lat. Znaczenie ma również dostępność do opieki zdrowotnej, wsparcia psychologicznego, instytucji pomocowych czy placówek socjalnych, które odpowiadają na potrzeby osób w kryzysie.

Ważną rolę odgrywa także **walka z przyczynami przestępczości i problemów społecznych**, takimi jak uzależnienia od alkoholu czy narkotyków, przemoc domowa, bezrobocie czy ubóstwo. Kompleksowe podejście do bezpieczeństwa publicznego zakłada zatem nie tylko przeciwdziałanie skutkom zagrożeń, lecz również usuwanie ich źródeł poprzez politykę społeczną, edukacyjną i gospodarczą.

Współczesne rozumienie bezpieczeństwa publicznego uwzględnia też elementy **bezpieczeństwa psychicznego i emocjonalnego** – takie jak przeciwdziałanie mowie nienawiści, dyskryminacji czy wykluczeniu – które wpływają na to, jak mieszkańcy postrzegają swoje otoczenie i relacje społeczne. Dlatego działania Gminy w tym zakresie powinny być zintegrowane, wielopłaszczyznowe i oparte na współpracy z mieszkańcami oraz organizacjami społecznymi.

W latach 2022–2024 w Gminie Dziwnów przeprowadzono interwencje związane z alkoholem i narkotykami. W 2022 roku było to 39 interwencji, a ich liczba wzrosła w roku 2023 – 57 interwencji, następnie znów zmalała w roku 2024 – 48 interwencji. Nałożono mandaty oraz pouczenia za wykroczenia związane z ustawą o wychowaniu w trzeźwości. W roku 2022 wystawiono 27 mandatów i 37 pouczeń (oraz 4 pouczenia dotyczyły działania Straży Miejskiej). W 2023 roku liczba mandatów zmalała do 19, a liczba pouczeń do 28 (oraz 5 Straży Miejskiej). W 2024 roku, liczba mandatów wynosiła tylko 21 i liczba pouczeń wyniosła także 11 (oraz 4 ze Straży Miejskiej). W latach 2022–2024 obserwowano wyraźny spadek liczby mandatów i pouczeń za wykroczenia związane z ustawą o wychowaniu w trzeźwości.

Liczba interwencji, mandatów i wykroczeń	2022	2023	2024
Liczba interwencji związanych z alkoholem i narkotykami	39	57	48
Liczba mandatów za wykroczenia związane z ustawą o wychowaniu w trzeźwości	27	19	11

Liczba pouczeń za wykroczenia związane z ustawą o wychowaniu w trzeźwości	41	33	15
--	----	----	----

W latach 2022–2024 najczęściej odnotowywanymi przestępstwami pod wpływem alkoholu lub narkotyków było prowadzenie pojazdów (6 przypadków w 2022 roku, 5 w 2023 roku i 4 w 2024 roku), oraz zakłócanie porządku publicznego (2 odnotowane przez Policję i 8 przez Straż Miejską w 2022 roku, 3 odnotowane przez Policję oraz 5 przez Straż Miejską w 2023 roku i 2 odnotowane przez Policję i 4 przez Straż Miejską w 2024 roku). Dane te wskazują, że problem nietrzeźwych kierowców pozostaje stałym zagrożeniem i wymaga kontynuacji działań profilaktycznych oraz kontroli drogowych.

Przestępstwa pod wpływem alkoholu/narkotyków	2022	2023	2024
Prowadzenie pojazdów pod wpływem	6	5	4
Zakłócanie porządku publicznego (odnotowane przez Policję)	2	3	2
Zakłócanie porządku publicznego (odnotowane przez Straż Miejską)	8	5	4

W latach 2022–2024 na terenie Gminy Dziwnów odnotowano także zdarzenia związane z przemocą domową. W 2022 odnotowano 3 takie przypadki, a w latach 2023 i 2024 po 2 takie przypadki. Osobami, które doznały przemocy domowej było 6 kobiet i 1 mężczyzna. W tych samych latach, osobami stosującymi przemoc domową była 1 kobieta i 6 mężczyzn. Podczas interwencji były obecne dzieci (4 w 2022 roku, 1 w 2023 roku i 2 w 2024 roku). W roku 2022 w Gminie Dziwnów wszczęto, stwierdzono i zakończono 1 przypadek znęcania się nad rodziną. W 2022 roku wszczęto 2 sprawy związane z groźbami karalnymi, stwierdzono 1 i zakończono 1. W roku 2023 była to 1 sprawa wszczęta, stwierdzona i zakończona, natomiast 2 roku 2024 wszczęto 3 takie sprawy, ale stwierdzono i zakończono jedną. Innymi przestępstwami, było uchylaniem się od obowiązku alimentacyjnego (6 w 2022 roku, 4 w 2023 roku i 8 w 2024 roku).

Wskazane jest wzmacnianie działań profilaktycznych i wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz współpraca z policją i ośrodkiem pomocy społecznej w zakresie wczesnej identyfikacji zagrożeń.

Przestępstwa wszczęte/stwierdzone/zakończone na terenie Gminy Dziwnów	2022			2023			2024		
	w	s	z	w	s	z	w	s	z
Znęcanie się nad rodziną	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Groźba karalna	2	1	1	1	1	1	3	1	1

Inne (uchylanie się od alimentów)	6	-	-	4	-	-	8	-	-
-----------------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---

W latach 2022-2024 na terenie gminy stwierdzono łącznie 108 przestępstw, z czego 68 były to kradzieże, 7 pobicia, 6 uszkodzenie mienia i 27 innych przestępstw. Dane wskazują na wyraźną dominację przestępstw przeciwko mieniu, co może wymagać zwiększenia działań prewencyjnych i monitoringu na obszarach najbardziej zagrożonych.

Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa. Zadania pomocy społecznej są określone Ustawą z dnia 12 marca 2004 roku. Zgodnie z jej postanowieniem, głównym celem pomocy społecznej ma być umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie takich sytuacji życiowych, którym nie są w stanie podołać przy użyciu własnych środków, możliwości i uprawnień. Realizacja zadań została podzielona tutaj pomiędzy organy administracji publicznej. Ogólne zadania (strategiczne) związane z realizacją polityki społecznej wykonuje województwo. Powiat odpowiada za zadania o charakterze specjalistycznym. Z kolei Gmina realizuje tzw. usługi podstawowe, czyli np. funkcjonowanie domów pomocy społecznej, ośrodków wychowawczych, pomoc rzeczowa, zasiłki docelowe przyznawane na zaspokojenie podstawowych potrzeb, udzielanie schronienia i posiłku, zasiłki na pokrycie wydatków powstałych wskutek zdarzeń losowych itd.

Na terenie Gminy Dziwnów zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej osobom i rodzinom udziela się świadczeń społecznych w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy domowej,
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,

- alkoholizmu lub narkomani,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej

Zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń, zasady i tryb ich udzielania oraz organizację pomocy społecznej określa ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej oraz akty wykonawcze do tej ustawy.

W ramach zadań własnych i zleconych realizowanych przez Gmina ustala się prawo świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. Podstawowym działaniem Ośrodka jest praca socjalna i świadczenie usług socjalnych. Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Pracownicy socjalni poprzez świadczenie pracy socjalnej wzmacniają zdolności swoich podopiecznych, motywują do samodzielnego rozwiązywania problemów oraz aktywizują zawodowo i społecznie. Świadczenia materialne stanowią jedynie uzupełnienie tych działań.

Do świadczeń pieniężnych zaliczają się:

- zasiłek stały,
- zasiłek okresowy,
- zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,
- pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki,
- świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
- wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd.

Do świadczeń niepieniężnych zaliczają się:

- praca socjalna,
- bilet kredytowany,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- składki na ubezpieczenia społeczne,
- pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,

- sprawienie pogrzebu,
- poradnictwo specjalistyczne,
- interwencja kryzysowa,
- schronienie,
- posiłek,
- niezbędne ubranie,
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- mieszkanie treningowe lub wspomagane,
- pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,
- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu treningowym lub wspomagany, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie - w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

Świadczenia i wsparcie dla osób z niepełnosprawnością, starszych oraz rodzin – opieka, świadczenia finansowe i programy pomocowe

Świadczenia opiekuńcze to wsparcie finansowe przeznaczone dla osób sprawujących opiekę nad osobami niepełnosprawnymi lub starszymi. Wyróżniamy trzy główne rodzaje: **zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy i świadczenie pielęgnacyjne.**

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje niepełnosprawnym dzieciom, osobom dorosłym z orzeczoną niepełnosprawnością oraz seniorom powyżej 75. roku życia. Wysokość zasiłku w 2024 r. wynosiła 215,84 zł miesięcznie.

Specjalny zasiłek opiekuńczy jest przyznawany osobom, które opiekują się członkiem rodziny wymagającym pomocy i rezygnują z pracy zarobkowej lub nie podejmują zatrudnienia. Wysokość świadczenia wynosi 620 zł miesięcznie i obowiązuje limit dochodowy na osobę w rodzinie.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje rodzicom, opiekunom faktycznym, rodzinom zastępczym oraz innym osobom zobowiązanym alimentacyjnie, które rezygnują z pracy zawodowej, aby sprawować opiekę nad osobą niepełnosprawną. Od 1 stycznia 2024 r. wprowadzono nowe zasady umożliwiające łączenie pracy zawodowej z pobieraniem świadczenia pielęgnacyjnego dla opiekunów dzieci do 18. roku życia, bez ograniczeń dotyczących statusu zawodowego czy prowadzenia gospodarstwa rolnego. Wysokość świadczenia w 2024 r. wynosiła 2 988 zł miesięcznie, a przy opiece nad więcej niż jednym

dzieckiem przewidziana jest możliwość podwyższenia świadczenia o 100% na drugie i kolejne dziecko.

Opieka wytchnieniowa to program wspierający rodziny i opiekunów osób niepełnosprawnych, którzy na co dzień sprawują całodobową opiekę nad dziećmi lub dorosłymi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Program pozwala na czasowe odciążenie opiekunów poprzez zapewnienie profesjonalnej opieki osobom niepełnosprawnym, co daje opiekunom możliwość odpoczynku, załatwienia spraw osobistych lub skorzystania z wizyty lekarskiej. Program jest finansowany z Funduszu Solidarnościowego i realizowany w formie usług dziennych w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej.

Gmina Dziwnów zajmuje się także przyznawaniem różnych świadczeń rodzinnych i wsparciem dla opiekunów oraz dzieci, w tym **jednorazową zapomogą z tytułu urodzenia dziecka, świadczeniem rodzicielskim**, programem „**Za życiem**”, a także opłacaniem **ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych** dla osób pobierających świadczenia opiekuńcze. Pomoc obejmuje także świadczenia dla obywateli Ukrainy, a także koordynację systemu zabezpieczeń społecznych oraz działania w zakresie nienależnie pobranych świadczeń wychowawczych 800+.

Wszystkie te działania mają na celu wsparcie rodzin w trudnej sytuacji materialnej, zapewnienie opieki dzieciom oraz pomoc osobom sprawującym opiekę nad dziećmi lub osobami z niepełnosprawnością.

Liczba **rodzin korzystających ze świadczeń finansowych** z pomocy społecznej systematycznie maleje – w 2022 roku wynosiła 88 rodzin, w 2023 roku 80, w 2024 roku 73, a na dzień 30 czerwca 2025 roku spadła do 58 rodzin. Spadek ten wynika głównie z intensywnej pracy socjalnej, prowadzonej aktywizacji zawodowej oraz nabycia przez członków rodziny uprawnień do świadczeń emerytalno-rentowych.

W okresie 2022 – I półrocze 2025 obserwuje się zmiany w przyczynach korzystania ze wsparcia: liczba rodzin korzystających z powodu ubóstwa spadła o 87,87%, z powodu bezrobocia o 64,7%, a z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych o 50%.

Obecnie głównymi powodami udzielania pomocy pozostają długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa oraz wielodzietność. W analizowanym okresie żadna rodzina nie korzystała ze świadczeń finansowych z powodu przemocy domowej.

Liczba dzieci korzystających z posiłków w szkołach i przedszkolach początkowo spadła – w 2022 roku wynosiła 6 dzieci, lecz w kolejnych latach odnotowano wzrost i utrzymanie poziomu: 16 dzieci w 2023 i 2024 roku oraz 12 dzieci do czerwca 2025 roku.

Świadczenia	2022	2023	2024	do 30.06.2025
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń finansowych	88	80	73	58
Liczba dzieci korzystających z posiłku w szkole/przedszkolu	6	16	16	12
Spadek liczby rodzin z powodu ubóstwa (%)	-	-	-	87,87%
Spadek liczby rodzin z powodu bezrobocia (%)	-	-	-	64,7%
Spadek liczby rodzin z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (%)	-	-	-	50%

Działania dla seniorów

W Gminie Dziwnów funkcjonuje **Miejska Rada Seniorów**, powołana w celu wspierania aktywności osób starszych oraz wzmocnienia dialogu społecznego. Rada pełni funkcję doradczą i inicjatywną, współpracując z władzami samorządowymi w obszarach polityki senioralnej, zdrowia, kultury, bezpieczeństwa i transportu. Działalność Rady tworzy przestrzeń do aktywnego udziału Seniorów w życiu publicznym gminy. Jej powołanie jest istotnym elementem polityki społecznej Gminy Dziwnów wobec osób starszych.

Gmina Dziwnów realizuje projekt **„Programowanie oraz rozwój usług społecznych dla społeczności lokalnej w Gminie Dziwnów”**, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Funduszy Europejskich dla Pomorza Zachodniego 2021–2027. Celem projektu jest zwiększenie dostępu do wysokiej jakości usług społecznych oraz rozwój tych usług w środowisku lokalnym. W ramach projektu świadczone są zindywidualizowane usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Projekt obejmuje także wsparcie doradcze, psychologiczne i edukacyjne dla opiekunów faktycznych oraz szkolenia dla pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie realizacji usług społecznych. Utworzona zostanie wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego oraz wprowadzona usługa transportu „door to door”, wspierająca samodzielność uczestników. Dla seniorów utworzony został **Popołudniowy Klub Seniora**, w którym prowadzone są warsztaty, spotkania tematyczne, zajęcia ruchowe i kulturalne. Klub został odpowiednio wyposażony w sprzęt multimedialny, materiały edukacyjne oraz sprzęt do ćwiczeń ruchowych, wspierający aktywność i bezpieczeństwo seniorów. Projekt przyczyni się

do poprawy jakości życia seniorów, wzmocnienia kompetencji opiekunów i pracowników OPS oraz zwiększenia integracji społecznej mieszkańców Gminy Dziwnów.

Bal Seniora w Gminie Dziwnów to stały punkt w kalendarzu gminnych wydarzeń, cieszący się dużym zainteresowaniem mieszkańców. Podczas balu Seniorzy mają okazję do wspólnej zabawy, tańca i integracji. Oprawę muzyczną zapewniają lokalne zespoły, co tworzy wyjątkową, radosną atmosferę. Wydarzenie jest okazją do spotkań międzypokoleniowych i promowania aktywnego stylu życia wśród Seniorów. Regularna organizacja balu podkreśla dbałość gminy o integrację i dobre samopoczucie starszych mieszkańców.

Wspieranie rodzin i pieczy zastępczej

W latach 2022–2025 liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej na terenie gminy pozostawała stała i wynosiła: dwoje dzieci, co wskazuje na stabilną sytuację w tym obszarze. W analizowanym okresie tylko w 2022 roku odnotowano jedno nowe umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej, natomiast w kolejnych latach takie przypadki nie występowały. Gmina ponosiła corocznie koszty związane z utrzymaniem dzieci w pieczy, które wahały się od 55 tys. zł do ponad 68 tys. zł, a do połowy 2025 roku wydatki wyniosły ponad 34 tys. zł.

Pracę asystenta rodziny wprowadzono ponownie w 2024 roku, obejmując wsparciem sześć rodzin, z czego jedna została zobowiązana do współpracy decyzją sądu. W pierwszej połowie 2025 roku liczba rodzin objętych asystenturą wzrosła do ośmiu, a zakończono współpracę z trzema rodzinami, co świadczy o rozwoju i intensyfikacji działań wspierających na rzecz rodzin.

Wyszczególnienie	2022	2023	2024	do 30.06.2025
liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej na koniec roku	2	2	2	2
liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w danym roku	1	–	–	–
liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	–	–	–	–
liczba dzieci powracających do rodzin naturalnych	–	–	–	–
liczba osób usamodzielnionych	–	–	–	–
liczba rodzin wspierających	–	–	–	–
wydatki Gminy na koszty utrzymania dzieci w pieczy	55 486,47	68 897,40	65 552,65	34 264,08
liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny	– (nie zatrudniano)	– (nie zatrudniano)	6	8

w tym: zobowiązanych przez sąd do pracy z asystentem	–	–	1	1
liczba nowych rodzin w danym roku	–	–	6	2
liczba rodzin, z którymi asystent zakończył współpracę	–	–	–	3

Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej

W 2022 roku Ośrodek Pomocy Społecznej pomógł 160 osobom w 88 rodzinach. W 2023 roku takich osób było 154 w 80 rodzinach, natomiast w 2024 roku były to 144 osoby w 73 rodzinach. Do dnia 30.06.2025 z pomocy skorzystało 108 osób w 58 rodzinach.

Szczegółowe dane na temat świadczeń pieniężnych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Gminie Dziwnów, przedstawione zostały w poniższej tabeli:

POMOC OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ				
Wyszczególnienie	2022 r.	2023 r.	2024 r.	do 30.06.2025 r.
Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia				
Liczba rodzin	88	80	73	58
Liczba osób w tych rodzinach	160	154	144	108
Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej				
Zasilki stałe				
Liczba osób	13	10	11	7
Kwota świadczeń w złotych	75.285	52.327	69.338	40.459
Zasilki okresowe				
Liczba osób	22	17	15	11
Kwota świadczeń w złotych	33.440	29.831	34.156	22.734
Zasilki celowe ogółem				
Liczba osób	29	25	20	8
Kwota świadczeń w złotych	31.926	33.597	23.253	6.050
Posilek				
Liczba osób	12	20	18	14
Kwota świadczeń w złotych	17.676	29.053	39.615	22.610
w tym: posilek dla dzieci				
Liczba osób	6	16	16	12
Kwota świadczeń w złotych	9.018	23.025	37.813	20.482
Odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej				
Liczba osób	7	7	7	7
Kwota świadczeń w złotych	216.210	284.606	363.192	203.728
Praca socjalna				
Liczba rodzin	112	124	171	87
Liczba osób w tych rodzinach	193	252	280	177
Kontrakt socjalny				

Liczba osób ogółem z zawartym kontraktem socjalnym	3	1	1	0
Osoby, którym udzielono pomocy po opuszczeniu zakładu karnego				
Liczba osób	0	0	0	0
Dodatki mieszkaniowe				
Liczba osób	34	32	34	26
Kwota świadczeń w złotych	93.764	110.117	114.048	59.193
Świadczenia pieniężne z prac społecznie użytecznych				
Liczba osób	9	3	6	2
Kwota świadczeń w złotych	4.910	5.124	9.484	2.440

W 2022 roku najczęściej udzielano pomocy rodzinom dotkniętym długotrwałą lub ciężką chorobą (43 rodziny), ubóstwem (33) oraz niepełnosprawnością (26). W 2023 roku wsparcie obejmowało przede wszystkim rodziny z powodu długotrwałej choroby (34), niepełnosprawności (34) i ubóstwa (27). W 2024 roku dominowały przypadki długotrwałej choroby (30), niepełnosprawności (21) i bezrobocia (9). Do 30 czerwca 2025 roku pomoc najczęściej przyznawano rodzinom z powodu długotrwałej choroby (28), niepełnosprawności (13) oraz bezrobocia (6). Szczegółowe dane przedstawione zostały w poniższej tabeli:

POWODY PRYZNAWANIA POMOCY SPOŁECZNEJ				
liczba rodzin	2022	2023	2024	do 30.06.2025
ubóstwo	33	27	2	4
bezrobocie	17	14	9	6
niepełnosprawność	26	34	21	13
długotrwała lub ciężka choroba	43	34	30	28
bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	4	2	3	2
alkoholizm	9	2	-	-
potrzeba ochrony macierzyństwa/ wielodzietność	11	6	6	4
bezdomność	4	4	3	1
przemoc domowa	-	-	-	-
zdarzenia losowe	-	-	-	-
kłęski żywiołowe i ekologiczne	-	-	-	-

Najczęstszymi powodami korzystania ze świadczeń pomocy społecznej pozostają: niepełnosprawność, długotrwała choroba oraz ubóstwo, które utrzymują się jako główne

przyczyny wsparcia. Wśród zgłaszanych problemów w dalszym ciągu pojawiają się także kwestie bezrobocia i wielodzietności.

Podsumowując, działalność OPS w Gminie Dziwnów koncentruje się na kompleksowym wsparciu osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej – z naciskiem na pomoc zdrowotną, socjalną i edukacyjną. W strukturze korzystających dominują osoby zmagające się z problemami zdrowotnymi i ekonomicznymi, co wskazuje na konieczność utrzymania działań osłonowych przy jednoczesnym rozwoju usług aktywizujących i wspierających samodzielność mieszkańców.

Ubóstwo

Ubóstwo to złożone zjawisko, które oznacza stan trwałego niedoboru środków materialnych i społecznych, uniemożliwiających jednostce lub rodzinie zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych – takich jak wyżywienie, odzież, mieszkanie, edukacja czy opieka zdrowotna. O ubóstwie mówi się nie tylko w kontekście braku dochodu, ale także ograniczenia dostępu do zasobów niezbędnych do godnego życia i uczestnictwa w życiu społecznym.

Przyczyny ubóstwa są wieloczynnikowe i często wzajemnie się przenikają. Może je wywoływać m.in. bezrobocie, niskie wykształcenie, niepełnosprawność, uzależnienia, przemoc domowa, dezorganizacja życia rodzinnego, a także czynniki systemowe, takie jak niewystarczające wsparcie instytucjonalne czy nieskuteczna polityka rynku pracy. Skutkiem ubóstwa bywa marginalizacja społeczna, ograniczenie szans rozwoju dzieci i młodzieży, wzrost ryzyka uzależnień i przestępczości, a także dziedziczenie biedy z pokolenia na pokolenie.

Ubóstwo dotyka najczęściej osoby samotnie wychowujące dzieci, rodziny wielodzietne, osoby starsze i samotne, ludzi z niepełnosprawnościami oraz osoby z niskim poziomem wykształcenia i kwalifikacji zawodowych. Również imigranci, przedstawiciele grup mniejszościowych i osoby dotknięte chorobami przewlekłymi są bardziej narażone na wykluczenie ekonomiczne i społeczne.

Dynamiczne zmiany społeczno-gospodarcze, w tym skutki pandemii COVID-19, inflacja oraz rosnące koszty życia, w istotny sposób pogłębiły istniejące nierówności i wpłynęły na wzrost zagrożenia ubóstwem w skali całego kraju.

W latach 2022–2025 pomoc społeczna z powodu ubóstwa obejmowała różną liczbę rodzin. W 2022 roku wsparcie przyznano 33 rodzinom, natomiast w 2023 roku liczba ta

zmniejszyła się do 27. W kolejnych latach, 2024 i do połowy 2025 roku, pomoc z tego tytułu była przyznawana sporadycznie – odpowiednio 2 i 4 rodzinom.

Powody przyznawania pomocy społecznej	2022	2023	2024	do 30.06.2025
Ubóstwo	33	27	2	4

Warto zwrócić uwagę, że dane liczbowe mogą nie w pełni oddawać rzeczywistą skalę ubóstwa – część rodzin z różnych przyczyn (wstyd, brak wiedzy o dostępnych formach pomocy, niewiara w skuteczność wsparcia) nie zgłasza się po pomoc instytucjonalną. Dlatego tak ważne są działania profilaktyczne, środowiskowe oraz skuteczna diagnoza lokalnych potrzeb.

Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność

Długotrwała choroba dotyczy osób, które przez dłuższy czas pozostają pod stałą opieką medyczną z powodu schorzenia o przewlekłym charakterze. Często są to choroby, które nie poddają się całkowitemu wyleczeniu – możliwe jest jedynie łagodzenie ich objawów. W odróżnieniu od niej, ciężka choroba to taka, która bezpośrednio zagraża życiu pacjenta i wymaga intensywnego leczenia lub stałej opieki.

Przy przyznawaniu pomocy społecznej z tytułu długotrwałej choroby, pod uwagę brany jest nie tylko sam fakt istnienia schorzenia, lecz również jego wpływ na codzienne funkcjonowanie osoby ubiegającej się o wsparcie. Znaczenie mają tu m.in. ponoszone koszty leczenia (zakup leków, wizyty u specjalistów), trudności w podjęciu lub utrzymaniu zatrudnienia czy też ograniczenia w samodzielnym funkcjonowaniu.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, za osobę niepełnosprawną uznaje się taką, której stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy – trwale lub okresowo – ogranicza, utrudnia bądź uniemożliwia pełnienie ról społecznych, w tym szczególnie podjęcie pracy zawodowej. Do tej grupy zalicza się także osoby z orzeczoną całkowitą lub częściową niezdolnością do pracy, jak również dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności wydanym przed ukończeniem 16. roku życia.

Osoby niepełnosprawne lub przewlekle chore, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować i pozbawione są wsparcia ze strony bliskich, mogą uzyskać pomoc w postaci usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, podstawową

pielęgnację zgodnie z zaleceniami lekarza oraz w miarę możliwości, umożliwienie kontaktu z otoczeniem.

Z kolei specjalistyczne usługi opiekuńcze są dostosowane do indywidualnych potrzeb wynikających z rodzaju niepełnosprawności. Obejmują one m.in. wsparcie w nabywaniu umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, wsparcie w procesie leczenia i rehabilitacji czy pomoc w integracji społecznej i zawodowej. Usługi te świadczą osoby posiadające odpowiednie przygotowanie zawodowe – pracownicy socjalni, psycholodzy, pedagodzy, pielęgniarki, rehabilitanci czy asystenci osób z niepełnosprawnością.

Dla osób, które potrzebują wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, ale nie wymagają całodobowej opieki, możliwe jest uzyskanie pobytu w mieszkaniu treningowym lub wspomagany. To forma wsparcia, której celem jest przygotowanie mieszkańców – przy wsparciu specjalistów – do samodzielnego życia i pełnego funkcjonowania w środowisku lokalnym.

W przypadkach, gdy osoba wymaga całodobowej opieki, której nie da się zapewnić w inny sposób, przysługuje jej prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Placówki te oferują szeroki zakres usług – bytowych, opiekuńczych, wspomagających i edukacyjnych – dostosowanych do indywidualnych potrzeb mieszkańców, zgodnie ze standardami określonymi w przepisach wykonawczych.

Osobie pełnoletniej, niezdolnej do pracy z powodu niepełnosprawności i spełniającej kryteria dochodowe, przysługuje zasiłek stały z pomocy społecznej. Świadczenie to przysługuje, jeśli:

- dochód osoby samotnie gospodarującej jest niższy niż ustalone kryterium dochodowe dla osoby samotnej,
- dochód osoby oraz dochód na członka rodziny są niższe od kryterium dochodowego obowiązującego na osobę w rodzinie.

W Gminie Dziwnów kwestie związane z długotrwałymi chorobami oraz niepełnosprawnością należą do jednych z najczęściej zgłaszanych przyczyn, na podstawie których mieszkańcy ubiegają się o wsparcie ze strony systemu pomocy społecznej. Są to problemy, które mają charakter przewlekły, a ich skutki znacząco wpływają na codzienne funkcjonowanie zarówno osób dotkniętych chorobą lub niepełnosprawnością, jak i ich rodzin.

W latach 2022–2025 znaczącą część przyznanej pomocy społecznej stanowiło wsparcie dla rodzin i osób z niepełnosprawnością oraz dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą. W 2022 roku pomoc z tytułu niepełnosprawności otrzymało 26 rodzin, a w 2023 roku liczba

ta wzrosła do 34. Natomiast przypadki długotrwałej lub ciężkiej choroby obejmowały w 2022 roku 43 rodziny, a w 2023 roku – 34. W kolejnych latach, 2024 i do połowy 2025 roku, wsparcie przyznawano stopniowo mniejszej liczbie rodzin, zarówno z powodu niepełnosprawności (21 i 13), jak i choroby (30 i 28).

Powody przyznawania pomocy społecznej	2022	2023	2024	do 30.06.2025
Niepełnosprawność	26	34	21	13
Długotrwała lub ciężka choroba	43	34	30	28

Bezrobocie

Bezrobocie definiuje się jako sytuację, w której część osób w wieku produkcyjnym jest gotowa i zdolna do podjęcia pracy, aktywnie jej poszukuje, lecz nie znajduje zatrudnienia. Jest to efekt nierównowagi między popytem na siłę roboczą a popytem na nią ze strony rynku pracy. Na poziom bezrobocia wpływają zarówno czynniki płacowe, które regulują wielkość zatrudnienia poprzez wysokość realnych wynagrodzeń, jak i czynniki pozapłacowe, które mogą ograniczać zapotrzebowanie na pracowników lub zwiększać liczbę osób gotowych do pracy.

Długotrwałe pozostawanie bez pracy może sprawić, że osoba bezrobotna zacznie postrzegać swoją sytuację jako stały sposób na życie. Im dłużej trwa brak zatrudnienia, tym większe jest ryzyko, że bezrobotni zaczną akceptować swoje warunki, rezygnując z aktywnego poszukiwania pracy. Taka postawa często prowadzi do obniżenia standardu życia, zwiększenia zależności od pomocy zewnętrznej oraz osłabienia motywacji do zmiany sytuacji. Przedłużający się okres bezrobocia sprzyja również narastaniu problemów społecznych, może przyczyniać się do pojawienia się patologii, a także znacznie ogranicza szanse na ponowne znalezienie zatrudnienia. W efekcie prowadzi to do pogorszenia sytuacji materialnej oraz izolacji społecznej osoby dotkniętej tym problemem⁴.

W latach 2022–2025 pomoc społeczna z tytułu bezrobocia obejmowała stopniowo coraz mniejszą liczbę rodzin. W 2022 roku wsparcie przyznano 17 rodzinom, a do połowy 2025 roku liczba ta zmniejszyła się do 6 rodzin.

⁴ Kozłowska B., *Długotrwałe bezrobocie* [w:] „Rynek pracy”, nr 1, Studia i Opracowania, KUP, Warszawa 2001.

Powody przyznawania pomocy społecznej	2022	2023	2024	do 30.06.2025
Bezrobocie	17	14	9	6

Według danych, którymi dysponuje OPS, w roku 2022 w Gminie Dziwnów było 188 bezrobotnych, w tym 96 kobiet. 73 z tych osób mieszkały na wsi (w tym 43 kobiety), natomiast wśród nich było 98 osób trwale bezrobotnych. W 2023 ta liczba spadła do 173 (w tym 81 kobiet), 79 z tych osób zamieszkiwało obszary wiejskie (w tym 41 kobiet), a 91 było trwale bezrobotnych. W roku 2024 ilość bezrobotnych wynosiła 165 osób (w tym 75 kobiet). 79 z tych osób byli mieszkańcami wsi (w tym 43 kobiety), natomiast 64 były to osoby trwale bezrobotne.

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Bezrobotni ogółem	188	173	165
W tym kobiety	96	81	75
Zamieszkali na wsi	73	79	79
W tym kobiety	43	41	43
Długotrwale bezrobotni	98	91	64

Bezradność opiekuńczo-wychowawcza

Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki oraz jego wychowanie w celu przygotowania go do życia w społeczeństwie. Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka, w którym uczy się nawiązywać kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska.

Rodzina jednak nie zawsze prawidłowo wykonuje powyższe zadania. Bezradność występować może w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego – problem z zapewnieniem żywności, odzieży, mieszkania itp. Bezradności tej nie należy jednak mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych na zabezpieczenie tych potrzeb, gdyż w tym wypadku niezaspokojenie ich nie musi występować w parze z nieprawidłowym pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych. O bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mówić się w odniesieniu do rodzin, które

posiadają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, lecz środkami tymi dysponują w nieodpowiedni sposób.

Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny jest częstym powodem zaniedbywania przez dzieci nauki, nierealizowania obowiązku szkolnego, demoralizacji oraz niskiej samooceny. Brak specjalistycznego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu opieki nad dziećmi i ich wychowaniu powoduje potencjalne zagrożenie związane z koniecznością umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych w dalszym ciągu stanowią znaczny odsetek klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu oraz problemy w pełnieniu ról rodzicielskich współlistnieją z innymi trudnościami takimi jak: uzależnienie od alkoholu i środków psychoaktywnych, przemoc domowa, przestępczość, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, małżeńskich, zawodowych. Ważne jest zatem systematyczne monitorowanie tych środowisk przez pracowników socjalnych, wspieranie ze strony asystentów rodziny, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych grup zawodowych kontaktujących się z rodziną. Specyfika rodzin niewydolnych wychowawczo wymaga od służb pomocowych zintegrowania działań skierowanych na dziecko i rodzinę w sposób wielodyscyplinarny.

Obowiązek wspierania rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji, niemogącej realizować funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa przede wszystkim na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej podzieliła zadania Gminy i powiatu. Po stronie Gminy jest praca z rodzinami biologicznymi, zaś działania powiatu skupiają się przede wszystkim na pracy z rodzinami zastępczymi. Gmina zapewnia wsparcie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych poprzez działania wspomagające rodziców, mających problemy w wypełnianiu obowiązków rodzicielskich, tak, aby zapobiec doprowadzeniu do sytuacji, w której dziecko, ze względu na jego dobro, zostałoby umieszczone w opiece w pieczy zastępczej.

Efektem podejmowanych działań w ramach systemu ma być zapewnienie rodzinie takiej pomocy, która wyeliminuje zagrożenie zabrania dziecka z rodziny biologicznej. Obowiązek ten realizowany powinien być we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych to

zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Asystent rodziny pracuje w rodzinach, w których występują trudności opiekuńczo – wychowawcze, w szczególności w rodzinach niepełnych, wielodzietnych i borykających się z niepełnosprawnością dziecka. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania. Celem asystenta rodziny jest przede wszystkim mobilizacja, wsparcie rodzin oraz wspólne rozwiązywanie ich problemów. Oprócz tego, rodziny mogą liczyć na wsparcie emocjonalne i poradnictwo. Asystent zmierza do tego, aby wzbudzić u podopiecznych dążenie do zmiany swojej sytuacji życiowej.

Prawo do świadczeń pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności oznacza objęcie pomocą społeczną kobiet w ciąży i rodzin wychowujących dzieci. Rodzina wielodzietna to rodzina, w której skład wchodzi troje i więcej dzieci.

Karta Dużej Rodziny to system zniżek i ulg przysługujący rodzinom wielodzietnym tj. rodzinom mającym na utrzymaniu 3 lub więcej dzieci w wieku do 18 roku życia lub do 25 roku życia, gdy uczą się lub studiują oraz bez ograniczeń wiekowych — w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności. Karta przysługuje rodzinie niezależnie od dochodu i na jej podstawie rodziny mogą korzystać z uprawnień, jakie znajdują się w katalogu ulg i zwolnień zamieszczonym na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.

Instytucjonalna piecza zastępcza to system opieki nad dziećmi i młodzieżą, którzy z różnych powodów nie mogą pozostać w swoich biologicznych rodzinach. W ramach tego systemu dzieci są umieszczane w instytucjach opiekuńczych, takich jak ośrodki dla nieletnich, czy placówki opiekuńczo-wychowawcze. Tam otrzymują opiekę, wsparcie oraz podstawowe potrzeby życiowe, a także edukację i pomoc psychologiczną. Instytucjonalna piecza zastępcza ma na celu zapewnienie bezpiecznego i odpowiedniego środowiska dla dzieci, które nie mogą być pod opieką swoich rodziców.

W latach 2022–2025 pomoc społeczna z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych obejmowała niewielką liczbę rodzin. Najwięcej przypadków odnotowano w 2022 roku (4 rodziny), natomiast w kolejnych latach liczba ta wahała się między 2 a 3 rodzinami.

Powody przyznawania pomocy społecznej	2022	2023	2024	do 30.06.2025
bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	4	2	3	2

Uzależnienia

Podstawą prawną działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii jest ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Wymienione ustawy tworzą spójny system umożliwiający samorządom terytorialnym prowadzenie lokalnej polityki wobec zagrożeń wynikających ze spożywania alkoholu i narkotyków a także wyznaczają konkretne zadania i wskazują środki na ich realizację.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi stanowi, że prowadzenie działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych Gminy. Ich realizacja prowadzona jest w postaci miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego przez radę Gminy, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem miejskiego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii nakłada na samorząd Gminy na równi z organami administracji rządowej obowiązek kształtowania polityki alkoholowej i przeciwdziałania narkomanii.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest powoływana na podstawie art. 41 ust. 3 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przez wójta/burmistrza/prezydenta Gminy.

W latach 2022–2025 pomoc społeczna z powodu alkoholizmu była przyznawana głównie w 2022 roku (9 rodzin) i w 2023 roku (2 rodziny), natomiast w latach 2024 i do połowy 2025 roku nie odnotowano takich przypadków.

Powody przyznawania pomocy społecznej	2022	2023	2024	do 30.06.2025
alkoholizm	9	2	-	-

W latach 2022–2024 Zespół ds. kontroli rynku alkoholowego przeprowadził od 7 do 9 spotkań rocznie, utrzymując regularność działań nadzorczych. Liczba wydanych opinii pozytywnych systematycznie rosła, od 53 w 2022 roku do 64 w 2024 roku, co wskazuje na wzrost aktywności lub liczby wniosków dotyczących zezwoleń. Zespół ds. motywacji działań

w mniejszym zakresie, realizując 5 spotkań w 2022 roku oraz po 2 spotkania w kolejnych latach. Straż Miejska we wszystkich analizowanych latach prowadziła stałe działania profilaktyczne, polegające na roznoszeniu ulotek i rozmowach ze sprzedawcami.

Wskaźnik / Działanie GKRPA	2022	2023	2024
Zespół ds. kontroli rynku alkoholowego – liczba spotkań	9	7	8
Liczba wydanych opinii pozytywnych	53	58	64
Zespół ds. motywacji – liczba spotkań	5	2	2
Działania profilaktyczne Straży Miejskiej	Roznoszenie ulotek i rozmowy ze sprzedawcami	Roznoszenie ulotek i rozmowy ze sprzedawcami	Roznoszenie ulotek i rozmowy ze sprzedawcami

W latach 2022–2024 liczba zgłoszeń kierowanych do Komisji utrzymywała się na zbliżonym poziomie, wahając się między 6 a 8 spraw rocznie. Najwięcej zawiadomień pochodziło konsekwentnie z Policji oraz Ośrodka Pomocy Społecznej, co potwierdza ich kluczową rolę w identyfikacji problemów związanych z nadużywaniem alkoholu. Zespół Interdyscyplinarny również regularnie przekazywał zgłoszenia, a ich liczba wzrosła w 2024 roku. Do Komisji wpływały także kolejne zawiadomienia dotyczące spraw już prowadzonych, co wskazuje na ich dynamiczny charakter i konieczność stałego monitorowania sytuacji rodzin.

Ilość zgłoszeń oraz grupy wnioskodawców.

WNIOSKODAWCA	2022	2023	2024
Ośrodek Pomocy Społecznej	3	2	3
Policja	4	3	2
Kuratorzy	0	0	0
Prokuratura	0	0	0
Zespół Interdyscyplinarny	1	1	3
Pedagog	0	0	0
Członkowie rodzin	0	0	0
Z urzędu	0	0	0
Inni: sąsiedzi/ anonim	0	0	0
Razem:	8	6	8

W przedstawionych danych dotyczących działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2022–2024 widoczna jest zmienność zarówno w zakresie aktywności Komisji, jak i ponoszonych wydatków. Liczba posiedzeń wahała się między 7 a 10 rocznie, przy czym najwyższą aktywność odnotowano w 2024 r., co może świadczyć o zwiększonej potrzebie interwencji lub intensyfikacji działań profilaktycznych. Jednocześnie zauważalnie zmniejszyła się liczba kierowanych na badania w zakresie uzależnienia, co może wynikać z wcześniejszych skutecznych interwencji lub zmian w sposobie pracy Komisji. Wydatki na przeciwdziałanie alkoholizmowi osiągnęły najwyższy poziom w 2023 r., natomiast w 2024 r. znacząco spadły, przy równoczesnym wzroście nakładów na przeciwdziałanie narkomanii, co może świadczyć o zmianie priorytetów lub rosnącej potrzebie działań w tym obszarze.

Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2022	2023	2024
Liczba posiedzeń komisji GKRPA	9	7	10
Liczba wysłanych zaproszeń na posiedzenie komisji	38	7	25
Liczba skierowań na badania w zakresie uzależnienia	8	2	1
Środki wydatkowane na przeciwdziałanie alkoholizmowi	1 055 978 zł	1 987 408 zł	921 593,83 zł
Środki wydatkowane na przeciwdziałanie narkomanii	5 160 zł	5 220 zł	10 690,15 zł

Bezdomność

Bezdomność to zjawisko, które dotyka zarówno osoby dorosłe, jak i całe rodziny, pozbawione stałego miejsca zamieszkania i bezpieczeństwa bytowego.

Osoby i rodziny pozostające bez stałego miejsca zamieszkania, borykające się z problemem bezdomności, mogą korzystać ze wsparcia Ośrodka. Pracownicy Ośrodka podejmują działania mediacyjne, prowadząc rozmowy z rodzinami, sąsiadami i znajomymi w celu zapewnienia tymczasowego miejsca w domu osobom bezdomnym. Pomoc obejmuje również wsparcie w wynajmie i opłaceniu pokoju lub mieszkania. W sytuacjach wymagających pilnej interwencji, Ośrodek zapewnia nocleg i finansuje lub współfinansuje pobyt w schroniskach, noclegowniach i ogrzewalni w innych gminach. Dodatkowo, oferowane są świadczenia finansowe i rzeczowe, takie jak dodatki mieszkaniowe, wsparcie w

zakupie odzieży, opału, gorących posiłków oraz sprzętów gospodarstwa domowego, aby zaspokoić podstawowe potrzeby osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

W latach 2022–2025 pomoc społeczna z powodu bezdomności obejmowała stosunkowo niewielką liczbę rodzin, przy czym w 2022 i 2023 roku wsparcie otrzymały po 4 rodziny. W kolejnych latach liczba ta stopniowo malała, wynosząc 3 rodziny w 2024 roku i 1 rodzinę do połowy 2025 roku.

Powody przyznawania pomocy społecznej	2022	2023	2024	do 30.06.2025
bezdomność	4	4	3	1

Przemoc domowa

Przemoc domowa to zjawisko, które dotyczy zarówno dorosłych, jak i dzieci, powodując poważne konsekwencje emocjonalne, fizyczne i społeczne. Może przyjmować różne formy – fizyczną, psychiczną, ekonomiczną czy seksualną – i często jest ukrywana w obrębie rodziny, co utrudnia jej wykrycie. Osoby doświadczające przemocy potrzebują wsparcia ze strony instytucji pomocowych, w tym schronisk, poradni psychologicznych i prawnych oraz zespołów interdyscyplinarnych. Skuteczne przeciwdziałanie przemocy wymaga nie tylko interwencji w kryzysie, ale także działań profilaktycznych, edukacyjnych i wsparcia w wychodzeniu z sytuacji przemocowej. Ważną rolę odgrywa także monitoring i prowadzenie procedur „Niebieskiej Karty”, które pomagają w dokumentowaniu przypadków przemocy i zapewnieniu ochrony poszkodowanym.

Wsparcie rodzin dotkniętych przemocą pozwala na odbudowę poczucia bezpieczeństwa i stabilności w życiu codziennym. Odpowiednia interwencja może zapobiegać dalszym negatywnym skutkom dla wszystkich członków rodziny, zwłaszcza dzieci.

W latach 2022–2025 Zespół Interdyscyplinarny (ZI) w Gminie Dziwnów udzielał wsparcia rodzinom dotkniętym przemocą domową, obejmując procedurą Niebieskiej Karty (NK) od 4 rodzin w 2022 roku do 9 rodzin w pierwszej połowie 2025 roku. Najwięcej Niebieskich Kart zakładano w Dziwnowie, jednak wsparcie obejmowało również mieszkańców Dziwnówka, Łukęcina i Międzywodzia. Założenie NK inicjowały głównie policja oraz OPS i placówki oświatowe, a w 2025 roku także służba zdrowia. Liczba zakończonych procedur NK wahała się w kolejnych latach, przy czym część spraw kończyła się niepotwierdzeniem przemocy lub ustaniem przemocy po realizacji indywidualnego planu pomocy. ZI prowadził grupy robocze i diagnostyczno-pomocowe, w których wsparciem

objęto od 11 osób w 2022 roku do 25 osób w połowie 2025 roku, w tym dzieci, kobiety, mężczyźni oraz małoletnich świadków przemocy. Formularze NK wskazywały zarówno osoby doznające przemocy, jak i osoby stosujące przemoc, wśród których dominowali mężczyźni, choć w latach 2023–2025 odnotowano także kobiety stosujące przemoc. W ramach wsparcia członkowie ZI zapewniali poradnictwo psychologiczne, socjalne, zawodowe i rodzinne, obejmując w 2025 roku 13 osób poradnictwem socjalnym oraz 10 poradnictwem zawodowym i rodzinnym. Działania ZI pozwalały na kompleksową ochronę rodzin, monitorowanie przypadków przemocy oraz kierowanie osób do odpowiednich form wsparcia w zależności od potrzeb.

Liczba rodzin objętych wsparciem Zespołu Interdyscyplinarnego z powodu przemocy domowej w latach:	2022	2023	2024	do 30.06.2025
liczba rodzin objętych procedurą NK	4	6	5	9
liczba założonych NK w danym roku w tym przez:	4	6	3	3
Policję	3	4	3	2
OPS	1	1	-	-
Placówki oświatowe	-	1	-	-
Służbę zdrowia	-	-	-	1
Inne jednostki	-	-	-	-
liczba NK, które wpłynęły z innych ZI w tym:	-	-	1	2
tylko osoba stosująca przemoc domową	-	-	-	2
liczba NK w poszczególnych miejscowościach:				
Dziwnów	3	4	4	5
Dziwnówek	-	-	-	2
Łukęcin	-	-	1	1
Międzywodzie	1	2	-	1
liczba zakończonych NK w tym w związku z:	3	6	1	5
art. 9b ust.15: niepotwierdzeniem informacji o stosowaniu przemocy domowej (i odstąpienie od dalszych działań)	1	3		2
art. 9h ust.1: ustaniem przemocy i uzasadnionym przypuszczeniem, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy domowej (po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy)	2	3	1	3

art. 9h ust.1: rozstrzygnięciem o braku zasadności podejmowania działań	-	-	-	-
liczba NK przekazanych do innych ZI właściwych miejscowo	-	-	-	1
liczba pracujących grup roboczych/ diagnostyczno - pomocowych	3	5	5	6
liczba osób objętych pomocą grup w tym:	11	21	17	25
dzieci	3	7	8	7
liczba osób wskazanych w formularzach NK jako doznające przemocy w tym:	4	10	5	17
kobiety	3	4	5	9
mężczyźni	1	1	-	1
małoletni, w tym jako świadkowie - uznani za osoby doznające przemocy	-	5	8	7
liczba osób wskazanych w formularzach NK –A, jako sprawcy przemocy w tym:	4	8	5	9
kobiety	-	2	1	1
mężczyźni	4	6	4	8
liczba osób, które skorzystały z możliwości poradnictwa				
psychologicznego	-	2	-	-
socjalnego	4	7	8	13
zawodowego i rodzinnego	2	3	11	10

W 2022 roku Zespół Interdyscyplinarny w pierwszym kwartale funkcjonował zdalnie z powodu zagrożenia epidemią, a w kolejnych kwartałach odbyły się trzy tradycyjne spotkania. W 2023 roku zorganizowano cztery spotkania w standardowej formie. W 2024 roku liczba spotkań wzrosła do sześciu, co umożliwiło skuteczniejszą koordynację działań i monitorowanie przypadków przemocy domowej.

Wskaźnik / Rok	2022	2023	2024
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	3	4	6
Uwagi	W I kwartale działalność ograniczona ze względu na stan zagrożenia epidemią; informacje przekazywano telefonicznie.	Spotkania odbywały się tradycyjnie.	Spotkania tradycyjne, zwiększona liczba w celu intensyfikacji działań Zespołu.

W 2022 r., w 2023 r. i 2025 r. (do sierpnia) żadna osoba, co do której istniało podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie/ domową – nie wyraziła zgody na uczestnictwo w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy organizowanym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim.

W 2024 Zespół Interdyscyplinarny skierował do uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym dla osób stosujących przemoc organizowanym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kamieniu Pomorskim - 1 osobę, co do której istniało podejrzenie, że stosuje przemoc domową. Osoba ta jednak nie podjęła faktycznego udziału w programie i nie ukończyła Programu.

Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym potrzeba ochrony wielodzietności

Potrzeba ochrony macierzyństwa dotyczy sytuacji, w których kobieta w ciąży lub matka małego dziecka wymaga wsparcia w zapewnieniu bezpieczeństwa, zdrowia i odpowiednich warunków wychowawczych dla dziecka. Wsparcie to obejmuje zarówno pomoc finansową, jak i organizacyjną, np. dostęp do opieki medycznej, poradnictwa czy programów socjalnych.

Szczególne znaczenie ma ochrona rodzin wielodzietnych, które ze względu na liczbę dzieci często potrzebują dodatkowej pomocy w zakresie utrzymania i wychowania potomstwa. Gmina może zapewniać wsparcie poprzez świadczenia pieniężne, dodatki mieszkaniowe, pomoc w zakupie żywności i odzieży oraz dostęp do edukacji i opieki zdrowotnej. Celem działań jest stworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi dzieci i zmniejszenie obciążeń rodziny. Programy te wspierają również integrację społeczną rodzin, przeciwdziałając wykluczeniu i marginalizacji osób w trudnej sytuacji życiowej.

Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2022–2024 oraz do 30 czerwca 2025 roku dotyczyły również bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz innych trudności życiowych wymagających wsparcia. Pomoc kierowano do osób i rodzin, które nie były w stanie samodzielnie poradzić sobie z sytuacją, a jej zakres dostosowywano do indywidualnych potrzeb. W analizowanych latach liczba takich przypadków kształtowała się następująco: **2022 – 4, 2023 – 2, 2024 – 3, do 30.06.2025 – 2.**

Powody przyznawania pomocy społecznej	2022	2023	2024	do 30.06.2025
bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	4	2	3	2

Diagnoza problemów społecznych w ujęciu badań ankietowych – 2025

Jednym z głównych założeń niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dziwnów jest przedstawienie problemów występujących w społeczności lokalnej oraz wskazanie kierunków ich rozwiązywania. Zdiagnozowanie problemów społecznych było możliwe między innymi poprzez przeprowadzenie badań ankietowych wśród mieszkańców Gminy. W następnych podrozdziałach zaprezentowano wyniki badań ankietowych pochodzących z diagnozy przeprowadzonej na terenie Gminy Dziwnów w 2025 roku.

Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Dziwnów wśród grup:

- dorośli mieszkańcy;
- dzieci i młodzież szkolna;
- pracownicy instytucjonalni

Wnioski i podsumowanie z przeprowadzonych badań

Badanie dorosłych mieszkańców

Badania obejmowały mieszkańców w Gminie Dziwnów, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. W badaniu wzięło udział 94 mieszkańców, w tym 89% kobiet oraz 11% mężczyzn.

- 32% ankietowanych zadeklarowało, że mieszka na wsi, natomiast 68% w mieście.
- Najwięcej, bo 69% badanych zadeklarowało, że posiada wykształcenie wyższe, natomiast 23% posiada wykształcenie średnie. 6% posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe, a 2% niepełne podstawowe.
- Najbardziej istotnym problemem społecznym według mieszkańców gminy są uzależnienie od alkoholu, które za ważne (suma „bardzo” i „raczej istotny”) uznało 79% respondentów. Wysoko oceniono również problemy opiekuńczo-wychowawcze (rodziców z dziećmi) (72%) oraz długotrwałe choroby (68%). Kolejno wskazywano uzależnienie od narkotyków, uzależnienie rodzin od różnych form pomocy społecznej oraz izolację społeczną osób starszych ocenione przez po 64% ankietowanych.
- Respondenci najczęściej wskazywali, że uzależnienie od alkoholu jest najbardziej powszechnym problemem na terenie gminy — 34% uznało je za bardzo powszechne, a 53% za dość powszechne. Oznacza to, że niemal wszyscy badani dostrzegają skalę tego zjawiska w swoim otoczeniu. Uzależnienie od narkotyków również oceniane jest jako istotny problem – 11% badanych uznało je za bardzo powszechne, a 53% za dość

powszechne. W przypadku dopalaczy skala postrzeganego zagrożenia jest nieco mniejsza – 9% respondentów uznało to zjawisko za bardzo powszechne, a 38% za dość powszechne. Wyniki wskazują, że mieszkańcy gminy dostrzegają problem uzależnień jako realne i szeroko występujące zagrożenie społeczne

- Większość badanych ocenia swoją sytuację mieszkaniową jako dobrą lub zadowalającą, co stanowi łącznie 62% odpowiedzi. 2% osób określiło swoją sytuację jako złą, a 36% jako bardzo dobrą.
- Większość badanych ocenia sytuację materialną swego gospodarstwa domowego jako zadowalającą lub złą, co stanowi łącznie 27% odpowiedzi. 53% osób określiło swoją sytuację jako dobrą, a 18% jako bardzo dobrą.
- Najczęstszym źródłem utrzymania badanych gospodarstw domowych w Gminie Dziwnów jest praca w sektorze publicznym – wskazało ją 57% respondentów. Nieco mniej osób, bo 32%, utrzymuje się z działalności gospodarczej. Praca w sektorze prywatnym stanowi źródło dochodu dla 26% gospodarstw. 11% ankietowanych korzysta z emerytury.
- Zdecydowana większość respondentów, bo 87%, zadeklarowała, że posiada pracę. 13% badanych nie pracuje, co może wskazywać na obecność osób bezrobotnych, emerytów, rencistów lub uczących się.
- Wśród osób nieposiadających pracy najczęściej wskazywaną przyczyną była odpowiedź mam inne źródło utrzymania/renta, emerytura – 50% wskazań. Po 17% ankietowanych zaznaczyło odpowiedzi nie opłaca mi się legalna praca, brak/za mało miejsc pracy w gminie oraz niepełnosprawność, długotrwała choroba.
- Na pytanie o obecność przemocy domowej w otoczeniu 36% badanych odpowiedziało, że zna osoby, które jej doświadczają. Kolejne 17% ma takie podejrzenia, mimo że nie ma pewności. Z kolei 47% respondentów uważa, że w ich otoczeniu nie dochodzi do tego typu sytuacji.
- Wśród badanych mieszkańców aż 45% zadeklarowało, że nie wie, gdzie osoba doznająca przemocy może uzyskać pomoc w ich rejonie zamieszkania. Oznacza to, że znaczna większość respondentów nie ma świadomości istnienia lokalnych instytucji lub form wsparcia, co jest alarmującym sygnałem w kontekście przeciwdziałania przemocy. Jednocześnie 55% osób przyznało, że wie, gdzie można uzyskać taką pomoc.
- Wyniki badania pokazują, że 90% respondentów uważa, iż alkohol jest istotną przyczyną przemocy domowej. Z kolei tylko 6% badanych zgodziło się z błędnym przekonaniem,

że przemoc zdarza się wyłącznie w rodzinach z marginesu społecznego, podczas gdy aż 94% uznało to za twierdzenie raczej lub zdecydowanie nieprawdziwe. 98% respondentów zgadza się ze stwierdzeniem, że zarówno kobieta, jak i mężczyzna mogą być osobami doświadczającymi przemocy domowej, co świadczy o niskim poziomie świadomości.

- Większość badanych zdecydowanie odrzuca mit, że przemoc to prywatna sprawa – tylko 4% uważa to twierdzenie za prawdziwe. Podobny sprzeciw budzi pogląd, że przemoc występuje tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele – 88% badanych uznało to za nieprawdziwe. 89% respondentów nie zgadza się ze stwierdzeniem, że policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych, co wskazuje na społeczne poparcie dla stanowczych działań służb.
- Badanie dotyczące poglądów na temat wychowania dzieci pokazuje wyraźne rozdzielanie opinii respondentów względem stosowania kar fizycznych. 10% badanych uważa, że od czasu do czasu dawanie klapsa jest konieczne dla prawidłowego wychowania dziecka. Jeszcze mniej osób — zaledwie 4% — zgadza się z twierdzeniem, że dziecko powinno bać się rodziców, aby łatwiej było o posłuszeństwo i szacunek. W kwestii zakazu prawnego kar fizycznych, aż 85% respondentów popiera takie rozwiązanie, wskazując na świadomość konieczności ochrony dzieci przed przemocą. Pogląd, że kary fizyczne hartują dziecko i pomagają mu radzić sobie w przyszłości, akceptuje tylko 8% badanych, podczas gdy 92% sprzeciwia się temu przekonaniu. Co więcej, 10% badanych uważa, że łagodne kary fizyczne nie są formą przemocy domowej, lecz zdecydowana większość, bo 90%, klasyfikuje je jako przemoc. Na koniec, tylko 4% respondentów zgadza się, że bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców.
- W badaniu dotyczącym oceny sytuacji seniorów w gminie, 62% respondentów uznało ją za dobrą, co wskazuje na pozytywne postrzeganie warunków życia osób starszych. 6% mieszkańców oceniło sytuację seniorów jako złą, co jest stosunkowo niskim odsetkiem. Jednak aż 32% respondentów nie miało zdania na ten temat, co może świadczyć o braku wystarczającej wiedzy lub zainteresowania tą kwestią wśród części społeczności.
- Większość respondentów, bo aż 83%, uważa, że oferta działań dla seniorów w gminie jest wystarczająca. Tylko niewielka część badanych, 17% wyraża opinię, że oferta ta jest niewystarczająca.
- W badaniu dotyczącym akceptacji osób niepełnosprawnych na terenie miasta, 66% respondentów zadeklarowało, że osoby te są akceptowane przez społeczność lokalną.

11% mieszkańców uważa, że osoby niepełnosprawne nie spotykają się z akceptacją, natomiast aż 23% respondentów nie miało zdania w tej kwestii.

- Tylko 17% respondentów uważa, że osoba niepełnosprawna może znaleźć pracę na terenie gminy, co wskazuje na niską wiarę w dostępność takich możliwości zawodowych. 45% badanych twierdzi, że nie ma odpowiednich ofert pracy dla osób niepełnosprawnych, co sugeruje ograniczenia rynku pracy. Kolejne 15% uważa, że problemem jest brak chęci ze strony pracodawców do zatrudniania tej grupy. 23% respondentów nie miało zdania na ten temat.
- Zdecydowana większość respondentów (85%) dostrzega potrzebę prowadzenia działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, co świadczy o rosnącej świadomości społecznej w tym obszarze. Jedynie 15% badanych nie widzi takiej potrzeby.
- Z przeprowadzonej analizy danych wynika, że największe znaczenie przypisuje się otwartym konsultacjom z terapeutą uzależnień (35%), co wskazuje na zapotrzebowanie na łatwy dostęp do specjalistycznej pomocy i poradnictwa. Warsztaty profilaktyczne dla uczniów i wsparcie psychologiczne dla rodzin wskazało po 25% ankietowanych.
- Respondenci zostali zapytani o swoje poczucie bezpieczeństwa na terenie gminy, aby lepiej zrozumieć, jak mieszkańcy postrzegają warunki życia w swojej okolicy. Większość respondentów, bo aż 77%, deklaruje, że nie czuje się bezpiecznie na terenie gminy, co wskazuje na stosunkowo niskie poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców. Jednak aż 17% osób przyznało, że czuje się bezpiecznie, co może być sygnałem do podjęcia działań poprawiających ten aspekt życia społecznego. Z kolei 6% respondentów nie miało jednoznacznej opinii w tej kwestii.
- 70% badanych uważa, że potrzeby w sektorze życia społecznego w gminie są odpowiednio zaspokajane. 30% badanych nie podziela tego zdania.
- Respondenci zostali poproszeni o wskazanie grup usług społecznych, które według nich wymagają większej uwagi. Najwięcej osób, bo aż 86%, zwróciło uwagę na potrzebę poprawy ochrony zdrowia, co wskazuje na istotne oczekiwania, wobec tego sektora. Drugą najczęściej wskazywaną grupą był transport osobowy (57%), natomiast po 36% respondentów wskazało na profilaktykę uzależnień i gospodarkę mieszkaniową. Nieco mniej, bo po 29% ankietowanych wskazało na bezpieczeństwo publiczne i ofertę edukacyjną i wychowawczą.

- Oceny współpracy pomiędzy władzami samorządowymi a organizacjami pozarządowymi i kościelnymi są zróżnicowane. Najwięcej respondentów oceniło ją jako przeciętną (32%) lub dobrą (21%). 19% badanych wyraziło opinię, że współpraca ta jest zła, a 6% określa ją jako bardzo dobrą. 22% nie ma zdania na ten temat.
- Tylko 2% respondentów zadeklarowała, że ich rodzina korzystała w ostatnim roku ze świadczeń ośrodka pomocy społecznej. 98% badanych przyznało, że nie korzystało z takiej pomocy, co wskazuje stabilną sytuację rodzin.
- Wśród respondentów, którzy zadeklarowali, że korzystali z pomocy, 100% z nich wskazało, że powodem była niepełnosprawność.
- Na pytanie o wzajemne relacje z najbliższymi sąsiadami, największy odsetek respondentów – 49% – ocenił je jako poprawne, co sugeruje istnienie neutralnych, ale bezkonfliktowych kontaktów sąsiedzkich. 43% badanych wskazało, że ich relacje są bardzo dobre, co świadczy o silnych i pozytywnych więziach w otoczeniu. 4% zadeklarowało niepoprawne relacje lub konflikty, co może świadczyć o stosunkowo niewielkim poziomie napięć w lokalnych społecznościach. Warto jednak zwrócić uwagę, że 4% respondentów nie utrzymuje żadnych relacji z sąsiadami.
- Zdecydowana większość ankietowanych, bo aż 77%, zadeklarowała, że brała udział w tego rodzaju wydarzeniach w ciągu ostatniego roku. Tylko 23% odpowiedziało, że w nich nie uczestniczyło.
- Wśród przyczyn braku udziału najczęściej wskazywano brak wolnego czasu i brak zainteresowania z mojej strony tak odpowiedziało po 36% osób. Kolejne powody to brak możliwości dojazdu, wskazane przez 27% respondentów. Tylko po 9% respondentów jako powody podało brak informacji o takiej ofercie i brak środków finansowych oraz „inne”, nie podając przykładów.
- Większość respondentów raczej źle ocenia stan opieki zdrowotnej w gminie (43%), natomiast spory odsetek respondentów ocenia stan opieki zdrowotnej pozytywnie: raczej dobrze – 30% lub bardzo źle – 12%. 15% nie ma zdania w tym temacie.
- 83% badanych pozytywnie ocenia swoją kondycję psychiczną, oceniając ją jako bardzo dobrą lub raczej dobrą. Tylko 8% oceniło ją jako raczej złą i bardzo złą, natomiast 9% nie ma zdania w tym temacie.
- Większość ankietowanych (40%) nie zauważyła żadnych zmian w zachowaniu swojego dziecka po wybuchu pandemii. Jednak aż 34% rodziców wskazało, że ich dzieci stały się bardziej wycofane i apatyczne, co może świadczyć o negatywnym wpływie izolacji

i ograniczeń społecznych na zdrowie psychiczne najmłodszych. Niewielki odsetek badanych zauważył inne zmiany — 5% określiło, że dziecko stało się bardziej agresywne. 21% badanych nie ma dzieci.

Pracownicy instytucjonalni

W badaniu wzięło udział 12 osób, w tym 100% kobiet.

- Na sam początek badani pracownicy mieli za zadanie wskazać ocenę istotności problemów występujących w tutejszym środowisku lokalnym Gminy. Najbardziej powszechnymi problemami w środowisku lokalnym, według badanych pracowników były uzależnienie od alkoholu, niepełnosprawność, problemy opiekuńczo-wychowawcze (rodziców z dziećmi) i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych które jako bardzo istotne lub raczej istotne wskazało po 92% respondentów. Na kolejnym miejscu znalazły się przemoc domowa (84%) oraz uzależnienie od narkotyków, bezradność osób w sprawach prowadzenia gosp. domowego i długotrwałe choroby, wskazane przez o 83% respondentów.
- Zapytano pracowników o to, jakie działania są ich zdaniem najbardziej potrzebne mieszkańcom gminy. W odpowiedziach najczęściej wskazywano na konieczność zapewnienia lepszego dostępu do służby zdrowia i specjalistów, w tym psychologów, co może świadczyć o rosnącej potrzebie wsparcia w obszarze zdrowia fizycznego i psychicznego oraz o trudnościach mieszkańców w uzyskaniu terminowej pomocy. Podkreślano także potrzebę rozwijania usług dla seniorów oraz wsparcia dla rodzin z dziećmi, co wskazuje na znaczenie działań opiekuńczych i środowiskowych w budowaniu poczucia bezpieczeństwa mieszkańców. Wiele odpowiedzi dotyczyło również usług opiekuńczych, pomocy rodzinom z osobami z niepełnosprawnościami czy działań w zakresie walki z uzależnieniami, co pokazuje, że część rodzin zmagają się z obciążeniami wymagającymi regularnego i specjalistycznego wsparcia. Jednocześnie pracownicy podkreślali potrzebę aktywizacji zawodowej, doradztwa oraz tworzenia przestrzeni integracji społecznej, w tym miejsc spotkań dla młodzieży i form wsparcia dziennego, a także mieszkań wspomaganych, co sygnalizuje zapotrzebowanie na działania sprzyjające aktywności i integracji różnych grup mieszkańców.
- 100% pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej uważa, że pomoc społeczna pomaga w zapobieganiu trudnym sytuacjom życiowym. 42% ankietowanych zgadza się z tym w pełni, natomiast 58% zgadza się częściowo.

- Opinie pracowników OPS na temat poziomu wiedzy władz gminy o potrzebach pomocy społecznej są pozytywne. Po 50% badanych zdecydowanie zgadza się z tym stwierdzeniem, lub zgadza się częściowo.
- Zapytano pracowników OPS, czy władze gminy wychodzą naprzeciw zgłaszanym potrzebom i reagują na sygnały dotyczące problemów społecznych. Zdanie na ten temat jest podzielone, 58% pracowników zgadza się z tym stwierdzeniem, natomiast 42% się nie zgadza.
- Zdecydowana większość respondentów (91%) uważa, że potrzeby w obszarze życia społecznego w gminie są zaspokajane w odpowiednim stopniu. Jedynie 9% ankietowanych wskazuje na nie zaspokajanie potrzeb.
- 92% pracowników OPS dostrzega potrzebę realizacji działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.
- Respondenci wyraźnie podkreślili, że profilaktyka uzależnień powinna koncentrować się na wsparciu psychologicznym rodzin (55%), co wskazuje na postrzeganie uzależnień jako problemu mającego szerokie konsekwencje społeczne. Część ankietowanych (27%) wskazała na warsztaty profilaktyczne dla uczniów, natomiast po 9% sugeruje otwarte konsultacje z terapeutą uzależnień i ogólnospołeczne kampanie profilaktyczne.
- Respondenci jednogłośnie wskazali, że transport osobowy wymaga największej uwagi, co zaznaczyło 100% badanych. Bardzo istotne okazały się także kwestie związane z opieką zdrowotną (82%). Respondenci w mniejszym stopniu dostrzegali potrzebę poprawy w zakresie profilaktyki uzależnień oraz mieszkalnictwa, które uzyskały po 55% odpowiedzi.
- W badaniu wśród pracowników OPS 45% respondentów przyznało, że odczuwa wypalenie zawodowe, natomiast 55% stwierdziło, że nie doświadcza tego zjawiska.

Badania wśród uczniów

W badaniu wzięło udział 20 uczniów klas 4-8 z terenu Gminy Dziwnów.

- Uczniowie w Gminie Dziwnów deklarują w zdecydowanej większości bardzo dobre lub dobre relacje z opiekunami - łącznie: 100% dla uczniów klas 4-8.
- Jak wynika z przeprowadzonych badań, uczniowie w Gminie Dziwnów mają bardzo dobre i dobre relacje z nauczycielami łącznie 90% wśród uczniów klas 4-8.

- Kolejnym istotnym elementem są relacje z rówieśnikami – uczniowie z Gminy Dziwnów relacje z rówieśnikami oceniają w większości bardzo dobrze lub dobrze łącznie 80% wśród uczniów klas 4-8.
- 10% uczniów SP 4-8 przyznało, że ich rówieśnicy piją alkohol.
- Zapytano także uczniów, gdzie ich rówieśnicy spożywają alkohol. 100% respondentów wskazało odpowiedź nie wiem.
- Jeżeli chodzi o przyczyny, z jakich ich rówieśnicy sięgają po alkohol badani uczniowie jednogłośnie wskazali odpowiedź nie wiem.
- Następnie zapytano badanych, jak często oni sami spożywają alkohol. Do spożywania alkoholu co najmniej raz w tygodniu przyznaje się 10% badanych, a 90% nigdy nie spożywało alkoholu.
- 100% uczniów, którzy zadeklarowali spożywanie alkoholu odpowiedzieli, że próbowali go w wieku 14-16 lat.
- Zapytano także uczniów o powody, dla których sięgają po alkohol. 100% z nich wskazało na ciekawość.
- Według 60% uczniów klas 4-8 każdy może uzależnić się od alkoholu. 10% uczniów uważa, że w ich miejscowości są miejsca, gdzie osoba niepełnoletnia może kupić alkohol bez problemu.
- Zapytano uczniów czy ich rówieśnicy palą papierosy. 40% uczniów odpowiedziało na to pytanie twierdząco, a 40% uczniów nie wie.
- 80% uczniów klas 4-8 deklaruje, że nie pali papierosów oraz e-papierosów.
- Uczniowie, którzy zadeklarowali palenie zostali zapytani o powody, które skłoniły ich do sięgnięcia po papierosy lub e-papierosy. Najczęściej wskazywaną motywacją była namowa znajomych (50%) oraz odpowiedź inne, jednakże uczniowie nie podali przykładów.
- 10% uczniów klas 4-8 wskazuje, że ich rówieśnicy mają kontakt z narkotykami albo z dopalaczami.
- 100% uczniów deklaruje, że nie miało do czynienia z narkotykami i dopalaczami.
- Uczniów zapytano również kto rozmawiał z nimi na temat działania i szkodliwości środków takich jak alkohol, narkotyki, dopalacze, papierosy. Najczęściej wskazywaną odpowiedzią byli nauczyciele (70%) oraz rodzice (30%).
- Zapytano także uczniów czy znają w swojej miejscowości miejsca, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze. 100% respondentów nie zna takich miejsc,

- Zapytano uczniów o to, które ich zdaniem zjawisko jest obecne w ich otoczeniu. Uczniowie klas 4-8 za najbardziej popularne zjawiska występujące w ich otoczeniu wybrali: uzależnienie od Internetu oraz uzależnienie od smartfona (po 70%).
- W pierwszej kolejności zapytano uczniów o to, ile czasu dziennie korzystają z komputera w celach innych niż nauka. Badani wskazywali, że spędzają w ten sposób do 2 godzin dziennie (10%) czy też do 4 godzin dziennie (30%). Znacznie niepokoją odsetki ankietowanych, którzy zaznaczyli, że spędzają przed komputerem powyżej 6 godzin dziennie (10%). Do 6 godzin korzysta 10% uczniów klas, 10% uczniów spędza czas przed komputerem kilka razy w tygodniu, natomiast 30% nie spędza czasu przed komputerem.
- 50% uczniów klas 4-8 deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie byłby dla nich problemem. Aczkolwiek, spora część uczniów (50%) przyznaje, że odczułaby brak dostępu do Internetu.
- Jak wynika z przeprowadzonych badań, 40% uczniów klas 4-8 korzysta z telefonu od 2 do 3 godzin dziennie. Znaczny niepokój budzi fakt, iż 20% deklaruje, że korzysta z telefonu 4-5 godzin dziennie, a 10% uczniów powyżej 5 godzin dziennie. Część uczniów spędza w ten sposób czas około godziny dziennie (20%).
- Uczniowie klas 4-8 najwięcej czasu spędzają słuchając muzyki (40%), a 20% korzysta z aplikacji.
- Zapytano również młodzież o czas poświęcany na granie w gry komputerowe przez nich. 10% uczniów klas 4-8 gra w gry komputerowe od 1 do 3 godzin dziennie. Znaczny niepokój budzi fakt, iż 10% uczniów gra w gry od 3 do 6 godzin dziennie. Część uczniów spędza w ten sposób czas około godziny dziennie (30%).
- Zapytano także uczniów czy spotkali się z poniższymi sytuacjami w Internecie. 20% badanych otrzymywało złośliwe komentarze, tzw. hejt, 10% otrzymało wiadomości z obelgami/przezwiskami, a 20% wiadomości z groźbami. 30% deklaruje, że udostępniono ich prywatną rozmowę.
- Uczniowie w Gminie Dziwnów w większości nie mają doświadczeń związanych z grami hazardowymi na pieniądze (90%). Jednakże 10% uczniów przyznało, że grało już w tego rodzaju gry.
- 10% uczniów w Gminie Dziwnów doświadczyło przemocy domowej.
- 20% uczniów klas 4-8 spotyka agresja słowna.

- Jeżeli chodzi o rodzaj doświadczanej przemocy przez uczniów respondenci wskazali, że spotyka ich zarówno przemoc psychiczna (50%) oraz przemoc fizyczna (30%).
- Zapytano uczniów także o doświadczenie przemocy w szkole. Według wyników badań 40% uczniów nigdy jej nie doświadczyło. Jednakże są uczniowie, którzy doświadczają przemocy w szkole codziennie (10%), kilka razy w miesiącu (40%), kilka razy w roku (10%).
- 10% respondentów deklaruje, że zdarza się im pić napoje energetyczne.
- Wśród uczniów klas SP 4-8 którzy zadeklarowali, że piją napoje energetyczne, 100% z nich deklaruje, że robią to raz w miesiącu.
- Uczniowie klas 4-8 szkół podstawowych (20%) spędzają swój czas wolny z rodziną, a po 40% wybiera towarzystwo znajomych z klasy lub szkoły oraz samodzielne spędzanie czasu.

Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią

Prognoza zawiera szczegółowy obraz potrzeb, problemów i zasobów lokalnej społeczności, bazując na:

- analizie danych dotyczących sytuacji społecznej w ostatnich latach (tzw. diagnozie społecznej),
- obserwowanych kierunkach rozwoju, charakterystycznych zarówno dla kraju, regionu, jak i danej społeczności,
- przewidywanym okresie realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Na podstawie tych założeń przewiduje się, że realizacja celów strategicznych przyczyni się do zaktywizowania mieszkańców, co umożliwi im bardziej samodzielne, odpowiedzialne i skuteczne radzenie sobie z problemami. Realizacja planowanych zmian będzie możliwa dzięki zaangażowaniu wszystkich podmiotów działających w Gminie – instytucji publicznych, organizacji społecznych, lokalnych przedsiębiorców oraz samych mieszkańców.

Prognozowane rezultaty po wdrożeniu strategii 2026–2031

1. Rodziny z dziećmi posiadają większe wsparcie w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych dzięki pracy asystentów rodziny, programom edukacyjnym i działaniom świetlic środowiskowych oraz Placówki Wsparcia Dziennego, co zwiększa kompetencje rodzicielskie i ogranicza ryzyko zaniedbań.

2. Poprawa bezpieczeństwa socjalnego dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych dzięki dostępowi do posiłków, zajęć pozalekcyjnych i aktywnych form spędzania czasu wolnego, co przyczynia się do wyrównywania szans edukacyjnych.
3. Skuteczniejsze przeciwdziałanie przemocy domowej i uzależnieniom poprzez dostęp do programów terapeutycznych, poradnictwa i działań profilaktycznych, co zmniejsza skalę przemocy i problemów uzależnień w gminie.
4. Zwiększona świadomość społeczna wśród mieszkańców na temat zagrożeń wynikających z przemocy, uzależnień i nieprawidłowego wychowania dzieci, co wzmacnia wspólnotowe podejście do problemów społecznych.
5. Seniorzy i osoby z niepełnosprawnością mają lepszy dostęp do usług opiekuńczych, rehabilitacyjnych i transportu „door to door”, co poprawia ich samodzielność i komfort życia w środowisku lokalnym.
6. Osoby starsze i osoby z niepełnosprawnością aktywnie uczestniczą w życiu społecznym i kulturalnym dzięki Klubom Seniora, inicjatywom wolontariackim i programom integracyjnym, co ogranicza wykluczenie społeczne.
7. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców poprzez udział w wydarzeniach kulturalnych, sportowych i edukacyjnych oraz rozwój wolontariatu, co wzmacnia więzi lokalne i buduje poczucie bezpieczeństwa.
8. Poprawa dostępu do ochrony zdrowia, usług medycznych i poradnictwa specjalistycznego dla wszystkich grup wiekowych, co skutkuje lepszym stanem zdrowia fizycznego i psychicznego mieszkańców.

II. CZĘŚĆ ANALITYCZNA

Analiza SWOT

Analiza SWOT należy do grupy metod zintegrowanych, czyli badających zarówno samą jednostkę, jak również jej otoczenie. Akronim pochodzi od angielskich wyrazów:

- strengths („S” – siły, atuty, mocne strony),
- weaknesses („W” – słabości, słabe strony),
- opportunities („O” – szanse, okazje, korzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym),
- threats („T” – zagrożenia, niekorzystne zjawiska zewnętrzne).

Analiza SWOT została oparta na informacjach zawartych w kompleksowej diagnozie sytuacji społecznej w Gminie. Stanowi ona podstawę do identyfikacji i określenia kierunków działań. Analizę SWOT dla Gminy Dziwnów przedstawia poniższa tabela.

MOCNE STRONY	• <i>Rozbudowana sieć stowarzyszeń i organizacji pozarządowych realizujących zadania sportowe, kulturalne i edukacyjne.</i> • <i>Aktywne wsparcie lokalnych klubów sportowych i stowarzyszeń przez Gminę.</i> • <i>Funkcjonowanie przedszkola i szkoły zapewniających wsparcie edukacyjne, żywieniowe i transportowe dla dzieci.</i> • <i>Działające świetlice środowiskowe oferujące zajęcia dydaktyczne, sportowe i rekreacyjne dla dzieci.</i> • <i>Biblioteka publiczna wspierająca edukację, kulturę i integrację lokalnej społeczności.</i> • <i>Dostępność podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz sezonowego pogotowia ratunkowego.</i> • <i>Wdrożone programy wsparcia rodzin, w tym świadczenia opiekuńcze i praca asystenta rodziny.</i> • <i>Współpraca z miastami partnerskimi oraz innymi gminami i organizacjami regionalnymi.</i> • <i>Organizacja atrakcyjnych wydarzeń kulturalnych i sportowych sprzyjających integracji społecznej.</i> • <i>Stabilna liczba mieszkań w gminnym zasobie mieszkaniowym oraz aktywne reagowanie na wzrastające potrzeby mieszkaniowe.</i>
---------------------	---

	• <i>Skuteczna aktywizacja zawodowa i praca socjalna prowadząca do zmniejszenia liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej.</i> • <i>Prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie bezpieczeństwa, przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii</i> • <i>Badani uczniowie mają dobry kontakt z rodzicami i opiekunami, co pozytywnie wpływa na realizację działań profilaktycznych.</i> • <i>Mieszkańcy gminy mają dużą świadomość problemów społecznych, takich jak uzależnienia, przemoc domowa i potrzeby wychowawcze dzieci.</i> • <i>Relacje sąsiedzkie i więzi społeczne są na ogół dobre, co sprzyja integracji lokalnej społeczności.</i> • <i>Duża część mieszkańców aktywnie uczestniczy w wydarzeniach lokalnych, co świadczy o zaangażowaniu społecznym.</i> • <i>Wysoka świadomość wśród dorosłych dotycząca ochrony dzieci przed przemocą i szkodliwymi praktykami wychowawczymi.</i> • <i>Mieszkańcy chętnie korzystają z wiedzy specjalistów i są otwarci na wsparcie psychologiczne oraz profilaktykę uzależnień.</i> • <i>W gminie istnieje pozytywne postrzeganie sytuacji seniorów oraz osób z niepełnosprawnością, co sprzyja budowaniu działań wspierających te grupy.</i> • <i>Pracownicy instytucji lokalnych dostrzegają potrzebę aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców, co umożliwia planowanie efektywnych działań wsparcia.</i>
SŁABE STRONY	• <i>Systematyczny spadek liczby ludności, szczególnie osób młodych w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym.</i> • <i>Proces starzenia się społeczeństwa zwiększający obciążenia systemu wsparcia społecznego i służby zdrowia.</i> • <i>Niski przyrost naturalny i przewaga liczby zgonów nad urodzeniami.</i> • <i>Ograniczona liczba mieszkań socjalnych w stosunku do zgłaszanych potrzeb.</i> • <i>Sezonowość zatrudnienia i uzależnienie lokalnej gospodarki od</i>

	turystyki. • <i>Wysokie koszty utrzymania infrastruktury edukacyjnej i medycznej w stosunku do liczby mieszkańców.</i> • <i>Występowanie przestępstw przeciwko mieniu i problem nietrzeźwych kierowców.</i> • <i>Zmniejszająca się liczba osób korzystających z posiłków szkolnych w niektórych latach.</i> • <i>W gminie występują istotne problemy związane z uzależnieniami, przemocą domową oraz problemami wychowawczymi.</i> • <i>Część mieszkańców nie wie, gdzie można uzyskać pomoc w trudnych sytuacjach, co ogranicza skuteczność wsparcia.</i> • <i>Poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców jest stosunkowo niskie.</i> • <i>Dostępność miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością oraz młodzieży jest ograniczona.</i> • <i>Niektórzy uczniowie spędzają nadmiernie dużo czasu przed ekranami komputerów i telefonów, co może negatywnie wpływać na rozwój społeczny i psychiczny.</i> • <i>Część mieszkańców ocenia stan opieki zdrowotnej w gminie jako niezadowalający, co może ograniczać dostęp do usług medycznych.</i> • <i>Brak wystarczającej wiedzy mieszkańców na temat lokalnych programów wsparcia i profilaktyki uzależnień.</i> • <i>Część rodzin i dzieci doświadcza negatywnych skutków izolacji społecznej, co wymaga dodatkowych działań w obszarze zdrowia psychicznego.</i>
SZANSE	• <i>Rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi i sektorem prywatnym.</i> • <i>Pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych na realizację zadań społecznych, kulturalnych i sportowych.</i> • <i>Wykorzystanie potencjału turystycznego gminy do aktywizacji lokalnego rynku pracy.</i> • <i>Rozwój programów edukacyjnych, kulturalnych i sportowych dla</i>

dzieci i młodzieży.

- *Rozszerzenie działań profilaktycznych w zakresie uzależnień i przemocy domowej.*
- *Wzmacnianie współpracy międzynarodowej i wymiany młodzieży.*
- *Rozbudowa infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej.*
- *Rozszerzenie działań aktywizujących seniorów i rozwój Uniwersytetu Trzeciego Wieku.*
- *Poprawa jakości usług zdrowotnych i dostępności do specjalistów.*
- *Zwiększenie integracji społecznej poprzez wydarzenia kulturalne i sportowe.*
- *Wykorzystanie potencjału lokalnych liderów i mieszkańców w inicjatywach oddolnych.*
- *Rozwój działań profilaktycznych w zakresie uzależnień i przemocy może wzmocnić bezpieczeństwo i kondycję społeczną gminy.*
- *Wsparcie psychologiczne dla rodzin i dzieci może poprawić funkcjonowanie społeczności lokalnej.*
- *Rozwój usług dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnością może zwiększyć ich aktywność i integrację społeczną.*
- *Inwestycje w transport publiczny i dostęp do opieki zdrowotnej mogą poprawić jakość życia mieszkańców.*
- *Wykorzystanie potencjału aktywnych mieszkańców i uczniów do działań edukacyjnych i profilaktycznych może wzmocnić lokalne inicjatywy społeczne.*
- *Organizacja warsztatów, szkoleń i otwartych konsultacji może zwiększyć dostępność pomocy psychologicznej i terapeutycznej.*
- *Poprawa współpracy między instytucjami samorządowymi a organizacjami pozarządowymi może wzmocnić skuteczność lokalnych działań społecznych.*
- *Rozwój edukacji w zakresie bezpiecznego korzystania z technologii cyfrowych może ograniczyć zagrożenia związane z*

	<i>nadmiernym użytkowaniem Internetu i smartfonów.</i>
ZAGROŻENIA	• <i>Dalszy spadek liczby mieszkańców i migracja młodych ludzi.</i> • <i>Starzenie się społeczeństwa i wzrost obciążeń systemu wsparcia społecznego.</i> • <i>Sezonowość gospodarki ograniczająca stabilność zatrudnienia.</i> • <i>Wzrost problemów zdrowotnych wśród osób starszych i zwiększone zapotrzebowanie na opiekę medyczną.</i> • <i>Nierówności w dostępie do usług edukacyjnych i kulturalnych w zależności od miejsca zamieszkania.</i> • <i>Ryzyko przemocy domowej i trudności w jej wczesnej identyfikacji.</i> • <i>Ograniczenia w finansowaniu i utrzymaniu instytucji publicznych w kontekście malejącej liczby mieszkańców.</i> • <i>Zmniejszenie liczby dzieci korzystających z posiłków i programów wsparcia.</i> • <i>Konieczność dostosowania infrastruktury i usług do potrzeb osób starszych.</i> • <i>Zmieniające się regulacje prawne i administracyjne mogące wpłynąć na realizację programów wsparcia.</i> • <i>Ryzyko spadku aktywności społecznej i zaangażowania mieszkańców w życie gminy.</i> • <i>Wysoki poziom uzależnień i przemocy wciąż może prowadzić do marginalizacji części społeczności.</i> • <i>Niedostateczne poczucie bezpieczeństwa i brak wiedzy o dostępnej pomocy może ograniczać efektywność działań profilaktycznych.</i> • <i>Brak odpowiednich ofert pracy dla osób z niepełnosprawnością i młodzieży może powodować frustrację i wykluczenie społeczne.</i> • <i>Nadmierne korzystanie przez młodzież z Internetu, telefonów i gier komputerowych może prowadzić do uzależnień i problemów psychicznych.</i> • <i>Ograniczona dostępność specjalistów (psychologów, terapeutów) może utrudniać wsparcie osób potrzebujących</i>

	<i>pomocy.</i> • <i>Brak wystarczających działań profilaktycznych wobec problemów alkoholowych i przemocy domowej może zwiększać ich skalę.</i> • <i>Możliwość występowania przemocy psychicznej i fizycznej wśród dzieci i młodzieży w szkołach może negatywnie wpływać na rozwój społeczny i edukacyjny.</i>
--	--

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Wizja i misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dziwnów jest wyznaczenie priorytetowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania określonych problemów społecznych oraz poprawienie sytuacji mieszkańców.

Jej adresatem jest ogół społeczności lokalnej. Punktem wyjścia dla opracowania strategii jest diagnoza stanu faktycznego, analiza danych wynikających ze specyfiki Gminy. Zebrany materiał źródłowy oraz wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Dziwnów pozwoliły wskazać grupę najważniejszych problemów społecznych w Gminie.

Realizacja zadań zawartych w strategii planowana jest na lata 2026-2031, co powinno zapewnić możliwość długofalowych działań.

W Strategii wyróżniono:

- a) wizję – jest pożądanym obrazem przyszłości, który osoby biorące udział w procesie decyzyjnym pragną wykreować;
- b) misję – stanowi cel nadrzędny przy planowaniu działań rozwojowych w Gminie;
- c) cele strategiczne – wskazują najważniejsze obszary, których wsparcie jest niezbędne dla rozwiązywania problemów społecznych w Gminie;
- d) kierunki niezbędnych działań do osiągnięcia poszczególnych celów strategicznych oraz sposoby ich realizacji.

Wizja niniejszej Strategii brzmi:

Gmina Dziwnów stanowi przyjazną przestrzeń do życia, dzięki dostępowi do bogatej oferty usług społecznych. To Gmina szans i możliwości, która zapewnia poczucie stabilności i bezpieczeństwa mieszkańców w każdym wieku oraz tworzy warunki do rozwoju jednostek i rodzin, poprzez efektywny i skoordynowany system usług społecznych realizowanych przez sprawnie funkcjonujące instytucje w oparciu o lokalne zasoby społeczne, kulturalne i gospodarcze.

Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie misji. Misja Dziwnów na lata 2026-2031 brzmi:

Wzmocnienie potencjału społeczności gminnej, zasobów instytucji i organizacji oraz ich efektywne wykorzystanie dla poprawy jakości życia mieszkańców oraz tworzenia warunków sprzyjających przeciwdziałaniu marginalizacji osób znajdujących się w trudnych

sytuacjach życiowych, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z dziećmi, seniorów i osób niepełnosprawnych.

Harmonogram działań Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dziwnów

Cele strategiczne i kierunki niezbędnych działań:

CEL STRATEGICZNY 1: Wsparcie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży	CEL STRATEGICZNY 2: Zapewnienie osobom starszym i niepełnosprawnym wsparcia w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie udziału w życiu społecznym	CEL STRATEGICZNY 3: Stymulowanie rozwoju społecznego i poprawa standardu życia mieszkańców
Kierunki niezbędnych działań:		
1.1. Rozwój systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych	2.1. Zapewnienie Seniorom i osobom niepełnosprawnym warunków do godnego życia	3.1. Podejmowanie działań w celu zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia i zdrowego stylu życia
1.2. Zapewnienie rodzinom z dziećmi bezpieczeństwa socjalnego	2.2. Rozwój usług społecznych na rzecz Seniorów i osób niepełnosprawnych	3.2. Przeciwdziałanie bezrobociu i zapobieganie jego skutkom
1.3. Przeciwdziałanie przemocy domowej	2.3. Stworzenie osobom starszym oraz osobom z niepełnosprawnościami warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej	3.3. Rozwój infrastruktury społecznej
1.4. Przeciwdziałanie uzależnieniom	2.4. Podnoszenie poziomu świadomości społecznej o potrzebach i problemach Seniorów i osób niepełnosprawnych	3.4. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego

Sposób realizacji Strategii:

CEL STRATEGICZNY 1: Wsparcie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży		
Kierunek niezbędnych działań 1.1.: Rozwój systemu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych		
Termin realizacji: realizacja ciągła 2026 – 2031		
Beneficjenci: Rodziny z dziećmi		
Sposoby realizacji:	Podmioty realizujące zadanie	Podmioty współpracujące
Prowadzenie działań edukacyjnych, mających na celu podnoszenie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców i opiekunów	Placówki oświatowe, OPS, ZI, świetlice środowiskowe, PWD, GKRPA, służba zdrowia	PCPR, Policja, służba zdrowia, Miejska Biblioteka Publiczna, Dom Kultury, MOSiK, Regionalne Pogotowie Kryzysowe, Sąd Rejonowy i Kuratorzy Sądowi, ZWiK (ADM), KGW, organizacje pozarządowe, Parafie
Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami w szczególności zagrożonych sytuacjami kryzysowymi i ze słabymi kompetencjami rodzicielskimi	OPS	
Zapewnienie wsparcia asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	OPS	
Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny	UM, OPS, Placówki oświatowe, świetlice środowiskowe, PWD, organizacje pozarządowe	
Prowadzenie Placówki Wsparcia Dziennego dla dzieci i młodzieży	OPS, UM, GKRPA	
Zapewnienie wsparcia specjalistycznego	Placówki oświatowe, OPS, GKRPA	
Kierunek niezbędnych działań 1.2.: Zapewnienie rodzinom z dziećmi bezpieczeństwa socjalnego		
Termin realizacji: realizacja ciągła 2026 – 2031		
Beneficjenci: Dzieci i rodziny		
Sposoby realizacji:	Podmioty realizujące zadanie	Podmioty współpracujące
Zapewnienie dzieciom i młodzieży ze środowisk zagrożonych i dysfunkcyjnych wyposażenia w artykuły szkolne, opieki przedszkolnej, obiadu w stołówce szkolnej, ułatwienie dostępu do aktywnych form spędzania czasu wolnego i wypoczynku w okresie ferii i wakacji szkolnych	Placówki oświatowe, OPS, ZOOiK, świetlice środowiskowe, PWD, GKRPA,	PCPR, Policja, służba zdrowia, Miejska Biblioteka Publiczna, Dom Kultury, MOSiK, Regionalne Pogotowie
Praca socjalna, w tym w oparciu o kontrakt socjalny, mająca na celu aktywizację zawodową i społeczną bezrobotnych rodziców i dorosłych dzieci pozostających w rodzinie	OPS	

Pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin pozostających w trudnej sytuacji materialnej	OPS, UM, ZOOiK	Kryzysowe, Sąd Rejonowy i Kuratorzy Sądowi, ZWiK (ADM), KGW, organizacje pozarządowe, Parafie, PUP
Tworzenie odpowiednich warunków mieszkaniowych rodzinom z dziećmi potrzebującym wsparcia w tym zakresie	UM, ZWiK (ADM)	
Współpraca z organizacjami pozarządowymi , działającymi na rzecz ubogich	UM, OPS	
Kierunek niezbędnych działań 1.3.: Przeciwdziałanie przemocy domowej		
Termin realizacji: realizacja ciągła 2026 – 2031		
Beneficjenci: Dzieci i rodziny zagrożone przemocą domową		
Sposoby realizacji:	Podmioty realizujące zadanie	Podmioty współpracujące
Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej	Placówki oświatowe, OPS, ZI, świetlice środowiskowe, PWD, GKRPA	PCPR, Policja, służba zdrowia, ZOOiK, Miejska Biblioteka Publiczna, Dom Kultury, MOSiK, Regionalne Pogotowie Kryzysowe, Sąd Rejonowy i Kuratorzy Sądowi, ZWiK (ADM), KGW, organizacje pozarządowe, Parafie
Realizacja zadań przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej	ZI	
Realizacja Programu zajęć edukacyjnych kierowanych do osób doznających przemocy domowej w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc domową	ZI, OPS	
Realizacja Programu edukacyjnego/ wspierającego dla osób stosujących przemoc domową, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny lub psychologiczno-terapeutyczny	ZI, OPS	
Zapewnienie rodzinom dotkniętych przemocą domową dostępu do specjalistycznego wsparcia	Placówki oświatowe, OPS, GKRPA, ZI	
Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych przemocą i innymi sytuacjami kryzysowymi	Placówki oświatowe, OPS, ZI	
Kierunek niezbędnych działań 1.4.: Przeciwdziałanie uzależnieniom		
Termin realizacji: realizacja ciągła 2026 – 2031		
Beneficjenci: osoby uzależnione i współuzależnione		
Sposoby realizacji:	Podmioty realizujące zadanie	Podmioty współpracujące
Zapewnienie wsparcia specjalistycznego w zakresie terapii uzależnień	UM, GKRPA	PCPR, Policja, służba zdrowia, ZOOiK, Miejska Biblioteka Publiczna, Dom Kultury, MOSiK,
Realizacja zadań przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	UM, GKRPA	
Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii	UM, GKRPA, placówki oświatowe, świetlice środowiskowe, PWD	

Realizacja programów profilaktycznych i psychoedukacyjnych skierowanych do rodziców, dzieci i młodzieży	UM, GKRPA, placówki oświatowe, świetlice środowiskowe, PWD	Regionalne Pogotowie Kryzysowe, Sąd Rejonowy i Kuratorzy
Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, poprzez propagowanie i wspieranie działalności kulturalnej oraz sportowej	UM, GKRPA, placówki oświatowe, świetlice środowiskowe, PWD, OPS	Sądowi, ZWiK (ADM), KGW, organizacje pozarządowe, Parafie

CEL STRATEGICZNY 2: Zapewnienie osobom starszym i niepełnosprawnym wsparcia w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie udziału w życiu społecznym

Kierunek niezbędnych działań 2.1.: Zapewnienie Seniorom i osobom niepełnosprawnym warunków do godnego życia

Termin realizacji: realizacja ciągła 2026 – 2031

Beneficjenci: Seniorzy i osoby niepełnosprawne

Sposoby realizacji:	Podmioty realizujące zadanie	Podmioty współpracujące
Praca socjalna oraz realizacja świadczeń finansowych i pomocy rzeczowej w zakresie zadań własnych Gminy i zadań zleconych	UM, OPS, ZOOiK	PCPR, Policja, służba zdrowia, ZOOiK,
Pomoc w ubieganiu się o wsparcie finansowe i świadczenia realizowane przez ZUS, PCPR, PEFRON, fundacje i inne podmioty	OPS	Miejska Biblioteka Publiczna, Dom Kultury,
Działania edukacyjne i informacyjne w zakresie bezpieczeństwa Seniorów oraz przeciwdziałania przemocy domowej wobec Seniorów i osób niepełnosprawnych	UM, ZI, OPS, GKRPA	MOSiK, , ZWiK (ADM), KGW,
Działania w zakresie poprawy dostępności architektonicznej, cyfrowej, informacyjno – komunikacyjnej dla osób ze szczególnymi potrzebami obiektów użyteczności publicznej	UM, gminne jednostki organizacyjne	organizacje pozarządowe, Parafie, ZE,R i I

Kierunek niezbędnych działań 2.2.: Rozwój usług społecznych na rzecz Seniorów i osób z niepełnosprawnością

Termin realizacji: realizacja ciągła 2026 – 2031

Beneficjenci: Seniorzy i osoby niepełnosprawne

Sposoby realizacji:	Podmioty realizujące zadanie	Podmioty współpracujące
Realizacja usług opiekuńczych, w tym usług sąsiedzkich i specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania	OPS, UM	PCPR, Policja, służba zdrowia, ZOOiK,
Wsparcie opiekunów faktycznych osób niesamodzielnych poprzez udzielanie instruktażu związanego z opieką nad	OPS, UM	Miejska Biblioteka

osobami niesamodzielnymi i technikami rehabilitacyjnymi, doradztwo specjalistyczne, wsparcie psychologiczne		Publiczna, Dom Kultury, MOSiK, KGW, organizacje pozarządowe, Parafie
Prowadzenie wypożyczalni podstawowego sprzętu rehabilitacyjnego i wspomagającego	OPS, UM	
Usługi transportu indywidualnego „Door to door”	UM, OPS	
Prowadzenie Popołudniowego Klubu Seniora	UM	
Kierunek niezbędnych działań 2.3.: Stworzenie osobom starszym oraz osobom z niepełnosprawnościami warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej		
Termin realizacji: realizacja ciągła 2026 – 2031		
Beneficjenci: Seniorzy i osoby niepełnosprawne		
Sposoby realizacji:	Podmioty realizujące zadanie	Podmioty współpracujące
Rozwijanie i promowanie oferty kulturalnej i rozrywkowej oraz możliwości atrakcyjnego spędzania czasu wolnego	UM, MOSiK, GKRPA	PCPR, Policja, służba zdrowia, ZOOiK, Miejska Biblioteka Publiczna, Dom Kultury, MOSiK, KGW, organizacje pozarządowe, Parafie, ZE,R i I
Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz Seniorów i osób niepełnosprawnych	UM, MOSiK, OPS	
Zapewnienie warunków do dalszej pracy Rady Seniorów	UM	
Kierunek niezbędnych działań 2.4.: Podnoszenie poziomu świadomości społecznej o potrzebach i problemach Seniorów i osób niepełnosprawnych		
Termin realizacji: realizacja ciągła 2026 – 2031		
Beneficjenci: Społeczność lokalna		
Sposoby realizacji:	Podmioty realizujące zadanie	Podmioty współpracujące
Działania informacyjne, edukacyjne i promocyjne mające na celu integrację międzypokoleniową, przełamanie barier mentalnych, kształtowanie właściwych postaw społeczno - moralnych	UM, MOSiK, GKRPA, OPS	PCPR, Policja, służba zdrowia, ZOOiK, Miejska Biblioteka Publiczna, Dom Kultury, MOSiK, ZWiK (ADM), KGW, organizacje pozarządowe, Parafie, ZE,R i I
Rozwój wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej na rzecz Seniorów i osób niepełnosprawnych	UM, placówki oświatowe, OPS	
CEL STRATEGICZNY 3: Stymulowanie rozwoju społecznego i poprawa standardu życia mieszkańców		
Kierunek niezbędnych działań 3.1.: Podejmowanie działań w celu zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia i zdrowego stylu życia		
Termin realizacji: realizacja ciągła 2026 – 2031		

Beneficjenci: Społeczność lokalna		
Sposoby realizacji:	Podmioty realizujące zadanie	Podmioty współpracujące
Promowanie zdrowego i aktywnego trybu życia oraz prowadzenie profilaktyki zdrowotnej	UM, ZOOiK, GKRPA,	PCPR, Policja, służba zdrowia, ZOOiK, Miejska Biblioteka Publiczna, Dom Kultury, MOSiK, , organizacje pozarządowe
Zwiększenie dostępności do lekarzy specjalistów i możliwości korzystania z poradnictwa specjalistycznego	UM, ZOOiK	
Podejmowanie działań zmierzających do poszerzenia zakresu usług medycznych świadczonych na terenie Gminy	UM, ZOOiK	
Kierunek niezbędnych działań 3.2.: Przeciwdziałanie bezrobociu i zapobieganie jego skutkom		
Termin realizacji: realizacja ciągła 2026 – 2031		
Beneficjenci: Osoby bezrobotne i zagrożone bezrobociem, osoby wchodzące na rynek pracy		
Sposoby realizacji:	Podmioty realizujące zadanie	Podmioty współpracujące
Udostępnianie informacji o wolnych miejscach pracy, dostępnych formach wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych	OPS	PCPR, Policja, służba zdrowia, ZOOiK, Miejska Biblioteka Publiczna, Dom Kultury, MOSiK, ZWiK (ADM), KGW, organizacje pozarządowe
Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców oraz współpraca z Pracodawcami i Powiatowym Urzędem Pracy	UM, OPS	
Zatrudnianie osób w ramach organizowanych przez PUP staży, robót publicznych, prac interwencyjnych	UM, gminne jednostki organizacyjne	
Organizacja prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	UM, OPS	
Kierunek niezbędnych działań 3.3.: Rozwój infrastruktury społecznej		
Termin realizacji: realizacja ciągła 2026 – 2031		
Beneficjenci: Społeczność lokalna		
Sposoby realizacji:	Podmioty realizujące zadanie	Podmioty współpracujące
Budowa/ adaptacja budynków i pomieszczeń na mieszkania komunalne	UM, ZWiK (ADM)	PCPR, Policja, służba zdrowia, ZOOiK, Miejska Biblioteka Publiczna, Dom Kultury, MOSiK, ZWiK (ADM), KGW, organizacje pozarządowe, Parafie
Rozwój usług społecznych	UM, OPS	
Działania inwestycyjne w lokalną infrastrukturę sportową, rekreacyjną, kulturalną, społeczną	UM	
Monitorowanie, reagowanie oraz eliminowanie zagrożeń bezpieczeństwa mieszkańców i porządku publicznego na terenie Gminy Dziwnów	UM, Straż Miejska	

Kierunek niezbędnych działań 3.4.: Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego		
Termin realizacji: realizacja ciągła 2026 – 2031		
Beneficjenci: Społeczność lokalna		
Sposoby realizacji:	Podmioty realizujące zadanie	Podmioty współpracujące
Dokształcanie kadr w zakresie pomocy społecznej, wspierania rodzin, przeciwdziałania przemocy domowej i przeciwdziałania uzależnieniom	UM, OPS, ZI, GKRPA, placówki oświatowe	PCPR, Policja, służba zdrowia, ZOOiK,
Utrzymanie i rozwój poradnictwa specjalistycznego, w tym terapeutycznego dla mieszkańców	UM, OPS, ZI, GKRPA, placówki oświatowe	Miejska Biblioteka Publiczna, Dom Kultury,
Wspieranie działalności organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej i innych inicjatyw realizowanych na rzecz mieszkańców	UM	MOSiK, KGW, organizacje pozarządowe, Parafie
Organizowanie imprez sportowych, kulturalnych, festynów, pikników oraz innych w celu integracji rodzin i mieszkańców oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu	UM, MOSiK, placówki oświatowe, GKRPA, ZI, OPS	
Stymulowanie postaw aktywności społecznej mieszkańców poprzez m.in.: prowadzenie konsultacji społecznych, organizowanie spotkań informacyjnych, rozwój wolontariatu.	UM, MOSiK, placówki oświatowe, GKRPA, ZI, OPS	

Wskaźniki realizacji celów:

CEL STRATEGICZNY 1: Wsparcie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej. Powody udzielania pomocy społecznej. Liczba osób/ dzieci korzystających z Programu „Posiłek w szkole i w domu”. Liczba osób korzystających ze świadczeń rodzinnych, z funduszu alimentacyjnego, stypendiów i zasiłków szkolnych, dodatków mieszkaniowych, innych realizowanych świadczeń. Liczba rodzin objętych pracą socjalną. Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych i zawartych kontraktów socjalnych. Liczba rodzin współpracujących z asystentem rodziny. Liczba dzieci biorących udział w zajęciach Placówki Wsparcia Dziennego i Świetlic Środowiskowych. Liczba dzieci w pieczy zastępczej. Wydatki na współfinansowanie kosztów pieczy zastępczej. Liczba prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty”. Liczba osób biorących udział w programach terapeutycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. Liczba osób korzystających z poradnictwa. Ilość interwencji kryzysowych. Ilość wniosków złożonych do GKRPA, celem podjęcia czynności zmierzających do objęcia leczeniem osób uzależnionych. Liczba i rodzaj realizowanych Projektów socjalnych. Liczba i rodzaj działań edukacyjnych. Rodzaje działań profilaktycznych i organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży. Rodzaj współpracy z organizacjami pozarządowymi.

CEL STRATEGICZNY 2: Zapewnienie osobom starszym i niepełnosprawnym wsparcia w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie udziału w życiu społecznym

Liczba i rodzaj realizowanych Projektów socjalnych kierowanych do Seniorów i osób niepełnosprawnych.
Rodzaj działań edukacyjnych i informacyjnych.
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych.
Liczba osób uczestniczących w Klubie Seniora i rodzaj zajęć.
Liczba działań pomocowych w zakresie nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.
Rodzaj działań w zakresie poprawy dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.
Liczba i rodzaj działań na rzecz opiekunów osób niesamodzielnych.
Liczba osób korzystających z usług „Door to door”.
Liczba osób korzystających z wypożyczalni sprzętu medycznego.
Liczba posiedzeń Rady Seniorów.
Liczba działań wolontariatu.

CEL STRATEGICZNY 3: Stymulowanie rozwoju społecznego i poprawa standardu życia mieszkańców

Liczba zrealizowanych programów zdrowotnych i bezpłatnych badań profilaktycznych.
Rodzaj dostępnych usług medycznych.
Liczba i rodzaj działań w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.
Liczba przedsiębiorców.
Liczba osób zatrudnionych w ramach staży, robót publicznych, prac interwencyjnych, prac społecznie użytecznych.
Liczba nowych/ zaadoptowanych pomieszczeń na mieszkania komunalne.
Rodzaj inwestycji w infrastrukturę sportową, kulturalną, społeczną, w zakresie bezpieczeństwa.
Diagnoza zagrożeń w środowisku szkolnym.
Rodzaj zrealizowanych wydarzeń – kulturalnych, artystycznych, rekreacyjnych, sportowych i turystycznych
Liczba osób uczestniczących w szkoleniach, superwizjach, konferencjach.
Rodzaj wsparcia dla organizacji pozarządowych.

Monitoring i ewaluacja w procesie wdrażania Strategii

Monitoring pozwala określić, czy strategia jest wdrażana zgodnie z przyjętymi założeniami i wskazuje, czy istnieje potrzeba wprowadzenia odpowiednich korekt, aby osiągnąć zakładane efekty. W praktyce system monitoringu polega na systematycznym zbieraniu, gromadzeniu i przetwarzaniu danych dotyczących stopnia realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, przy wykorzystaniu wskaźników monitoringowych, które pozwalają zmierzyć zmiany i porównać osiągnięte rezultaty z tymi, które zakładaliśmy. Monitorowanie SRPS powinno odbywać się na różnych poziomach strategii, tj. w kontekście zaplanowanych celów, działań, budżetu oraz rezultatów.

W celu stworzenia całościowego obrazu realizowanych działań na rzecz poprawy sytuacji w Gminie niezbędne jest tworzenie, przekazywanie i analizowanie corocznie poniższych sprawozdań:

- Oceny zasobów pomocy społecznej;
- Sprawozdanie z działalności Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
- Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej;
- Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny;
- Sprawozdanie ze współpracy Gminy Dziwnów z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Gminne jednostki organizacyjne, które współuczestniczą (są odpowiedzialne lub są partnerem) w realizacji celów Strategii – sporządzą, do końca miesiąca marca każdego roku za rok poprzedni, informację z realizacji działań oraz osiągniętych rezultatów i przekażą te informacje do Ośrodka Pomocy Społecznej, jako do jednostki koordynującej realizację Strategii. Ośrodek Pomocy Społecznej dokona analizy informacji i na podstawie oceny wskaźników realizacji Strategii w ramach poszczególnych działań - przygotuje i przedstawi sprawozdanie z realizacji Strategii Radzie Gminy.

Sprawozdania ze stopnia realizacji poszczególnych programów i projektów służyć będą bieżącemu monitoringowi realizacji Strategii oraz będą pomocne przy przeprowadzaniu ewaluacji Strategii, a także ewentualnej aktualizacji jej celów i kierunków działań.

Ewaluacja stanowi istotne narzędzie w diagnozowaniu problemów i potrzeb społecznych, wymagających większych nakładów w kontekście osiągnięcia założonych celów strategicznych. To źródło wiedzy niezbędnej do formułowania pogłębionych ocen wdrażania strategii.

W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ewaluacja powinna być traktowana jako element horyzontalny – występujący we wszystkich częściach strategii.

Ewaluacja ilościowa przeprowadzana będzie na podstawie analizy danych liczbowych pochodzących z informacji i sprawozdań podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii. Analiza ta określi poziom realizacji poszczególnych zadań.

Ewaluacja jakościowa polegała będzie na ocenie:

- efektywności wdrażania Strategii – (czy nakłady czasowe, ludzkie i finansowe zaangażowane w realizację działań są adekwatne do otrzymanych efektów?);
- skuteczności – (czy kierunki działań i realizowane w ich ramach zadania w zamierzony sposób prowadzą do osiągnięcia celów? Czy realizowane działania w sposób optymalny realizują cele Strategii?);
- trafności – (czy realizowane cele i kierunki działań Strategii są odpowiedzią na aktualne potrzeby mieszkańców Gminy?).

Analiza jakościowa pozwoli na ocenę skuteczności strategii w zakresie stosowanych form, funkcjonalności opracowanych procedur oraz ilości i jakości posiadanych zasobów, w tym finansowych.

Źródłem danych, które posłużą do ewaluacji mogą być dane statystyczne, sprawozdania z monitoringu, dane z badań społeczności lokalnej i inne.

Strategia będzie podlegała corocznej ewaluacji. Ewaluacja pozwoli na ocenę skuteczności realizowanych działań zapisanych w dokumencie, w kontekście aktualnych potrzeb społeczności lokalnej, a także posiadanych zasobów, w tym również finansowych.

W przypadku istotnych zmian w zakresie uwarunkowań prawnych, społecznych, ekonomicznych bądź pojawienia się nowych możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych, a także w innych przypadkach wynikających z wniosków i rekomendacji z przeprowadzonej ewaluacji - Strategia będzie aktualizowana w trybie przewidzianym dla jej uchwalenia.

Źródła finansowania

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, a także brak stałych, długookresowych źródeł finansowania.

Należy założyć, że źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dziwnów na lata 2026 – 2031 będą m.in.: budżet Gminy, dotacje z budżetu państwa oraz środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych.

Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji.

Każdy podmiot z terenu Gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji.

Ramy finansowe realizacji Strategii są jednak uzależnione od możliwości finansowych Gminy oraz wielu zmiennych, jak sytuacja społeczna i gospodarcza, kondycja finansów publicznych, zmiany na rynku pracy, zmiany w programie „Rodzina 800 plus”, zmiany w zakresie dostępu do konkretnych świadczeń itp.

Planowane wydatki definiowane będą corocznie w uchwale budżetowej. Jedną z podstaw do ich określenia będzie ocena zasobów pomocy społecznej (art. 16 a ustawy o pomocy społecznej).